

VIENYBE LIETUVNIKU

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 45.

Plymouth, Pa., d. 6 Lapkričio (November) 1901 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XVI.

Raszant apie permainymą adresą
butinai reikia atsiųsti ir senąjį adresą.
Dėl norinczių pamatyti mūsų
aikrasztį siuncziamę vieną numer
dykai. Prenumerata turi būti iš-
virszaus apmokėta.

THE WEEKLY
Vienybe Lietuvniku
APPEARING EVERY WEDNESDAY
The only Lithuanian "NEWSPAPER"
in PLYMOUTH, PA. Represents the
interest of more than 300,000 Lithu-
anians in the United States. Subscrib-
tion only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.
ONE LINE ONCE \$0.25
ONE INCH ONCE \$1.00
ONE INCH, ONE YEAR \$10.00
all communications must be addressed

J. J. Panksztyt & CO. Plymouth, Pa.,
The Printing Office of „Vienybe
Lietuvniku“ executes the cheapest,
promptest and most correct printing
in lithuanian language:
JOB PRINTING in all modern languages.

Vienybe Lietuvniku
Išzeina kožną Seredą, Plymouthse
KASZTUOJA.
ANT METU AMERIKOJE.... \$2,00
Į UZMARE..... \$3,00

APGARSINIMAI.
Colis apgarsinimo ant metų \$10,00
Viena eilutė smulkiom raidėms 25c.
Už colį vieną sykį garsinant \$1,00
Pajieszkvojimai: už vieną sykį 50c
Du sykius garsinant 75c.
Tris sykius (už vieną dolerį) \$1,00
Pinigai kitai nesistunczia, kaip tik per
MONEY ORDER, oa registravotose gramotose
ant szlito antraszo:

J. J. Panksztyt & CO.
224 East Main Str.,
Plymouth. Pa.

Max Reese & Co.
109 E. Main str.
Plymouth, Pa.

Didžiausia ir geriausia avalines, kurpių ir batų
krautuve visam miestui.
Žemiausios prekės!

Star Drug Store.

kampas Main & Eno str.
PLYMOUTH, PA.

Parduoda gerai sutaisytas gyduoles ir chemiszkus dalykus. Gerą
muilą, špecezius, szukas ir t. t. Perfumas ir didelę daugybę visokių
mažmozių. Czysta arielka, vynai ir kitoki gėrymai vartojami kaip vaistai.

Daktaru receptai sutaisomi kogeriausiai.

M. ROSENBAUM

Geriausė dėl Lietuvių Agentura ant visos
Philadelphios.

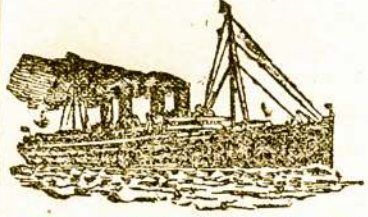
Pardūdame LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas
dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiek-
vienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigūs greitai ir pigei.

Susisznecam visokiose kalbose. Pinigūs priimam ban-
kon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.
Musų Offisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

Didelė krautuve IR KARZIAMA

Kas nori gero tavcro gauti ir ska-
naus gėrymo ragaut', tegul atsilanko
pas **Joną Žukaucką**
Plymouth, Pa.

Telephonas 309 - 2 S. S.
P. V. Obiecinas,
1118 Carson str. S S. PITTSBURG, PA.

Parduodu Laivakorte ant visokių linijų ir siunc-
ziam pinigūs į visas dalis svieto. Doviernastis
(pavedimus rasztu) atlikimui reikalų su Masko-
lijos valdzia. Iszmainau visokius pinigūs ont
amerikoniszką ir t. t. Darau apsergėjimus nuo
ugnies (Fire Insurance) ant visokių dalytų. Jeigu
kurį atkeliauvsi užlaikytų kastlegarnėje, tegul
szaukliesi prie manęs, o szį jį iszlituosuosiu.
Lietuviai kreipkitės pas savo tautietį, o baltai
užganėdinti.

Juozas B. Dainis

107 Hill Side & Northampton st.
WILKES-BARRE, PA.

Užsidėjo naują Salooną, kur gali-
ma iszsigerti skanaus alaus ir užsi-
rudyti kvepentį cigarą.

W. Matusевичius.

Uždėjam krautuve visokių tavorų kaip ant tai:
marszkinių, kalnierų, naktaių, petnesų, viso-
kių skrybėlių, pagal madą overkotų marszkinių ir
dar kitokių daigtų. Telpogi laikau ir krianciszką
szapą, slavin drapanas dailiai ir pigiai. Lietuviai
jeigu einat pas žydą, geriaus eikit pas savo tautietį
112½ E. Main st. PLYMOUTH, PA.

NEIKITE PAS SVETIMĄ
bet pas
V. SAVA
13 Canal Street,
WILKES-BARRE, PA.

Degtinė ir Alus kvieczia lie-
tuvius.
Priegtam nusiuncziam pinigūs į Lie-
tuvų ir parduodu laivakortes ant
greicziausių laivų.

Daugiau kaip
30 metus iszmcgintasi
Dr. RICHTERO
wisam swietul zinomas
"ANKER" (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.
yra geriausia gyduole nuo
Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgelos,
Strenu Skaudejimo ir tt.
ir wisokiu Rheumatizku
skaudejimu.
uz 25c. ir 50c. pas wisus
aptiekorius arba pas
F. A. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

Mėsinyczia Adomo Adžgaucko,

Užlaiko kasdien szviežių mėsą, kiau-
lieną, verszieną, jautieną, avinczieną,
kumpiai szvieži rudyti, deszrų visokių
galima gauti dideliom pasirinkime.
teiposgi užlaikau mil-
tų, cukriaus, kavos,
arbatos, žuvų, silkių,
surio ir visko kas tikt
yra reikalinga žmogui dėl maisto ir
už p gesnę prekę nei kaip pas kitus
visi pas **Ad. Adžgaucka**
220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

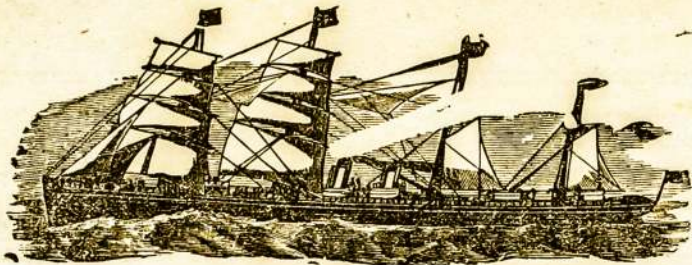
Telephonas 352 Plymouth.

Daktarka. Johanna Želviene.

Vienintėliė lietuviszka daktarka
gydo visokias ligas. Offisas ir gy-
venimas: ant kampo Centre Ave. ir
Church ulyezių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
nū 12 iki 1 po piet,
atidarytas { nū 6 iki 8 vakaro.
Priima į savo namus ant tamtikro
laiko gimdyves (moteris palage) ir su-
teikia joms pagelbą ir gerą priežiurą.

Max Kobre
 Successor to
KOBRE & HERSCHMANN
Litewski i Polski BANK
 40 Canal Str.,—142 Division Str., New York

I rieteliai! dūdu jums žinią, kad mes pardūdam Szifkortes ant visų greičiausių laivų už pigiausią prekę. Esu užtvirtintu agentu ant linijų, North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siunčiame pinigų, kuriūs jusų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantoroje galite susiszekėti lietuviszkai ir lenkiszka. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 25 metus su koznu apsiėjome teisingai. Teipogi pardūdame tikietus ant visų geležinkelių Amerikoje ir Europoje.

Duodam žinoti kad mes priimam pinigus į depositą bankos ir mokam po 3 1/2 procentus ant metų. Procentą tik tą mokam nuo 50 dolerių ir viszaus, ale kad buva padėti ne mažiau kaip 6 mėnesius. Padėti ir iszimti gali kozną dieną nuo 9 ryto iki 2 po pietu, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

Lietuviszkas ir Lenkiszkas **Kromas** visokių szviežių tavo rū. Taipogi pardūda szifkortes į visas dalis svieto, ant greičiausių ir drucziausių laivų. Iszmaino visokius pinigus, o ir nusiunčia į užmarę, tiesiog į namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevyczius,
 NANTICOKE, PA.

Griacizusiai iszgydo visokias ligas

Dr. J. Szlupas

Telephone 4373. 421 Penn. Ave.
 Scranton, Pa.

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DPAUGYSTĖS.

Prezidentas — V. Daukszys
 764 S. 2 str. Philadelphia, Pa.

Sekretorius — A. Ilgunas
 412 Breaker Str. — Scranton, Pa.

Kasierius — A. Olszewskis
 60 Sub-Sta. Chicago, Ill

Knygius — N. Olszinskas
 825 St. Clair str. Cleveland, Oh.

Raczius.

Jonas Derius nupirko vežimų darymo szapą ir dirba visokius vežimus, kereczius ir boges, ir taiso. Teipgi ir maliavoja kuogeriausiai.

Tautiečiai norėdami naujo kokio vežimo arba norinti pataisyti sugedusį, kreipkitės pas savo tautietį, o busite užganėdini ir atsakantį darbą turėsite, negu pas svetimtautį.

J. Derius

178 E. Main st. Plymouth, Pa.

„LIETUVA“

Nedėlinis Laikrasztis iszeina kas pėtnyčia Chicagoje ir paduoda žmoniems svarbiauses ir teisingiauses žines isz Amerikos, Lietuvos ir viso svieto. „Lietuva“ paduoda naujausias politiszkas žines, tai yra, apie krutejimą žmonių visuose krasztuose svieto, visose vieszpatystėse, apie jų darbus, uzdarbius, naujausius iszradimus (iszmislus) ir t. t. Kas „Lietuvą“ skaito dasizinos apie viską, kas tik sviete darosi, apsiszvieis ir iszmoks žmoniszka pasielgti.

„Lietuva“ kasztueja ant metų \$200, ant pusės metų \$100. Pinigai turbut užmokėti isz virszaus.

Uzsiraszydami ir pinigus siusdami adresuokite teip:

A. Olszewski.

924 33-rd. st., Sub-Sta. 60
 CHICAGO, ILL.

AGENTAS

asekurovojimo NAMŲ ir visokių DAIGTŲ ū ūgnies

GEO. GWILLIAM, agentas.

Main str. Plymouth, Pa.

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuviszkas **BRAVORAS** Suvienytose Valstijose Sziaurinė Amerikos, kuriame iszdirba geriausę ALŲ PORTERŲ ir ELIŲ.

Nes yra daromas isz grynų javų ir geriausių apfinių, norint ir geiant truputį užsilinksminti bet galvos neskauda, nes jame nėra jokių primaiszytų kvarbų nė proszkų.

Todėlgi perkantieji ir pardavėjai (karcziarnikiai) visados reikalaukite Lietuviszko

alaus: — viena jog yra ir geausis o alus, antra teip darydami suszelspėte aavo. Vientauczius lietuvius.

POLISH---LITHUANIAN BREWING CO.

DANVILLE, PENN., A.

6 West Main st. — tai yra mus numeris. 100 centų nupirke daugiau mėsos mus krautvėje, negu kokioj nors kitoj mieste. Kodel? Mes perkame už pinigus ir parduodame už pinigus, už tai niekur neprakiszame. Nepraszykite pas mus bargoti. NUMAZINTOS PREKES MUS MESOS KSAUTUVE. 6 W. Main st. Plymouth, Pa.

Apszvieta ir Mėkslas už pigiause preke.

Biblija arba Rasztas Szventas Seno ir Naujo Testamento, vokiszkas drukas, puikiam apdare \$5.00
 Naujas Testamentas, lietuviszkas drukas, puikiam apdare \$1.00
 Budas Doro Pasilinksmimimo \$1.00
 Laisvose Valandose \$1.00
 Lietuviszkas laikrasztis, nedėlinis, ant pusės meto \$1.00

Kaip matote, viskas sykiu kasztuoja \$8.00, bet dabatės atiduodu tą viską draugia kaip yra augszciaus minėta, tiktai už \$5.00. Skyrium neparduodu nieko isz szito suraszo, kaip tiktai keturis dalykus draugia.

PASARGA: Laikrasztis ant pusės meto duodu viena isz szitu trijų: 1 Vienybę Lietuwnių, 2 Lietuva 3 Lietuvis Koznas pirkėjas szios mano ofertos, turi tiesę pasiekirti sau viena isz augszciaus minėtu laikraszčių ir sykiu su steliunku tur danezt man laikraszčio vardą.

Kas nenori arba negali ateisinti pilnos sumos pinigų t. y. \$5.00 sykiu su steliunku, tas tegul siunczia \$1.00, bet nomažiau, o kitus \$4.00 damokė ant expreso prilindamas pirkti. O jeigu kas neiszetienka iszduoti \$5.00 ant karto, tas tegul siuncdeda su draugu per puse, o abudu dziaugais pasinaudoje isz szitos mano ofertos.

Lietuviai, naudokitės isz szitos teip gauslos progos, nes szia oferta padariau tiktai vien dēlei jusų labo ir tiktai ant trumpo laiko.

Pinigus reikia siusti per Money Order, arba registravotol gromatol. Adresuokite sziteip: **M. Mockus, Bx 54, Detroit, Mich.**

ST. LOUIS, CHICAGO
 THE HANDIEST AND BEST WAY TO HANDLE A PAN IS BY THE HANDLE.
 The Handiest and Best Route between the PAN-AMERICAN EXPOSITION and NEW YORK is the
 For Information, Rates, etc., address
 429 BROADWAY, N. Y. 222 MAIN ST., BUFFALO. 103 ADAMS ST., CHICAGO. EIGHTH & OLIVE STS., ST. LOUIS. 26 EXCHANGE PLACE, N. Y.
T. E. CLARKE, Gen'l Superintendent.
T. W. LEE, Gen'l Passenger Agent.
B. D. CALDWELL, Traffic Manager.

ADRESAI Susivienyjimo L. A. virsz.

Prezidentas — M. Totorius,
 1 Willow str., Plymouth, Pa.
 Vice-preziden. — V. Kaunas,
 Box 211, Newburyport, Mass.
 Sekretorius — T. Astramskas,
 112 Monroe str. Philadelphia, Pa.
 Kasierius — T. Pauksztys,
 123 N. Main str., Pittston, Pa.

J. Kazakeviczia,
 1150 Wyomint Ave.
 Pittston, Pa.
 K. Unika,
 1112 Moyamensing Ave.
 Philadelphia, Pa.

Uzveizėtoju knygyno—V. Daukszys,
 766 S. 2nd str. —Philadelphia, Pa.

PERŽVALGA.

— Vilniuje atsitiko permaina gubernatorių. Buvęs gubernatorium szviesiausias kunigaikštis Gruzinskij išsėjo, o į jo vietą paskirtas generolas von-Val (Wahl); jis jau yra buvęs gubernatorium Valinijoj, o paskui gradonaczalnyku Petropilėje. Žinomas, kaip padukęs žmogus; už jo smarkybes Petropilėje caras buvo jį atstateds.

— Petropilėje, 2 Lapkriczio, lietuviai laikė teatraliszka vakarą ir koncertą. Ant scenos buvo pastatytos: komedija „Nepadejus — ner ką rasti“ ir „Aukso verszis“. Koncerto buvo keturiam numeriam, kuriuos iszpildė svetimtaucziai. Tą vakarą įtaisė Lietuvoskoji saviszalpos draugystė.

— Tilžės ir Pakalnės pavietai, kuriems parsieina skirti du pasiuntiniu į Prusų karalystės seimą, apsirinko antruoj kandidatu (pirmuoju yra p. D. Saunius) p. Martyną Macziulį isz Mickų, kurs yra jau ciesorystės seimo pasiuntiniu. Lietuviam su kandidatais visai trumpa.

— Visztyczio bažnyczioje, kirkeje ir sinagoje prabaszczius, pastorius ir rabinas — kiekviens sav — laikė su szirdingu atsidejimu maldas už caro Nikalojaus II ir kaizerio Viliaus II sveikatą. Be to dar gyventojai taikosi kasmetai szvęsti 23 dieną Rugsėjo del atminties Viliaus atsilankymo. Lietuvai pribus naujas szventasis to „karalių karikaturos“ veide. Nikalojus I buvo iszleidęs ukazą, kad popai nedarytų daugiau pravoslavizskų szventųjų. Gaila, kad jis aplekė tame ukaze prabaszczius, pastorius ir rabinus. Bet ką daryti: toks tokį pažino ir į vaiszes pavadino.

Isz Lietuvos.

Alvitas (Vilkaviszchio pav.). Visoj Suvalkų gubernijoje garsinga Alvito szv. Ona. Isz tolymų parapijų, o net ir isz svetimų gubernijų tų prieina žmonelių praszyti sveikatos nuo szv. Onos paveikslo, kuris apszauktas stebuklingu; jis galis sveikatą žmogui suteikti. Kas apszaukė paveikslą stebuklingu, tai man neteko daziszinoti, — jau teip isz seno yra. Pažiūrėjus Alvito bažnyczioje į szv. Onos paveikslą, matom, kad jis kaip ir visi paveikslai, artisto nutėpliotas, bet apart to puikiam apdarytas auksu ir sidabru. Padarė, žinoma, tą brangenybę isz surinktų aukų, kurių tų labai gausiam prikrauja kiekvienus metus.

Apie pagelbą už tas aukas teip-gi mažai galiu pasakyti, tik tiek, kad tų susieina daugybė ubagų, kurie ir vėl skirstosi, nėjokios sveikatos neapturejė.

Tas paveikslo stebuklingumas gabena klebonijai didelę naudą, nes žmogus, budamas ligos pancziuos, nepasigaili ant Dievo garbės ir paskutinio skatiko. Nė tada neatsidaro akys, kad nieko negelbėjo; tankiaus tokiam atsitikime sako, kad tai jie neverti esą tokių „loskų“, tai jiems Dievas jų nė nesuteikia.

Nemenkai daugumas nusistebejo isz prekiaavimo bažnyczioje, nes Alvito bažnyczioj pirmą kartą pamacziau prekiaujant. Gal ir visose bažnycziose tas atsitaiko, bet tai vis ne teip atvirai; o Alvite prie visų žmonių ir visai atvirai pardavinėjo kokias tų žvakes, kurios velnią nuveja, perkuną nutildo, vėjui zubus užima, ligą gydo, žodžiu sakant stebuklingos žvakes, kuriose įspaustas szv. Onos vardas ir jos vardu paszventintos. Tokios stebuklingos žvakes, tai laimės szaltinis. Asz teipgi

norėjau priejės nusipirkti, bet mano negudrumas: dar deru, dar man per brangu, tada tas, ką pardavinėjo, atėmė isz mano rankų ir užriko; „tu ne esi gadnas nė į rankas paimti tokią szventenybę, kad dar drįsti derėtis. Asz tav ne žydas ir czia ne silkės, kad tu drįsti derėtis“. Asz dar nesitraukiau szalin, tik man bežiurint užsikėsino su laziniu tas žvakių pardavinėtojas, ir vos tik ne poksztelėjo į galvą. Kits mano draugas teip-gi ką tų pasakė, — tas gavo su szventa lazda per galvą. Tai dėl tokių kliuczių negalėjau nusipirkti tų stebuklingų žvakių. Labai nusistebejau isz tokio badikoriaus nedorumo, kuris klebono szventintas ir padirbtas žvakes pardavinėjo bažnyczios kampe pas patį didįjį altorių ir žmonėms į galvas skambino lazdinu.

Tankiam girdėdami ir skaitydami evangeliją, nusistebime, kad Kristus iszginė kitą-syk isz bažnyczios „perkanczius ir parduodanczius“. Jeigu dabar Kristus ateitų, tai daug turėtų darbo, vaikszciodamas po Lietuvą, kol isz visų bažnyczijų iszvaikytų visus „perkanczius ir parduodanczius“.

Kas žin, kas būtų, kad dabar atsirastų toki, kurie, pamatę bažnyczioj pardavinėjant, paėmę gerą įnagį, iszpleszkintų laukan. Iszpleszkintų, bet ar gautų pagyrimą, kad vardan Kristaus jo pėdomis seka? Ne, anaipitol ne! Kryžiavot dabar nekryžiavoja, szventos inkvizicijos nėra, tad greicziausiai tektų pamatyti Sibyrių.

L.

Policijos priekabės. Kedainiai (Kauno pav.). 17 Liepos grįžo per Kedainius namon vienas vaikas Eiriogalos parapijos. Tų sustojo arbatinėj pasilsėti ir pasamdytų arklių palaukti. Į arbatinę atėjo žandaras, visai girtas. Pamatęs dailiam apsirėdžiusį vaikną

ir gražias jo dėzes, emė lįsti prie jo, meiliai kalbėt, ant gallo praszyt jo cigarų ir sziaip jau „czesnies“. Paskui užsivertė butinai loszti su vaikinu kokį tų loszj. Vaikas nenorėjo bicziuliuotis su girtu žandarui ir visai su juo nesikalbėjo. Nepatiko tas žandarui ir supykęs iszėjo laukan.

Atėjo pasamdytiejie arkliai. Vaikas sėdo į vežimą kartu su knygiu žydu Fainu, kuris vežė Eiriogalos gydytojui Avizoniui ir klebonui pilną maiszą aptaisytų knygy. Vaziavo ir dar du žydėliu.

Iszvažiuojant isz miestelio, tas pats žandaras, kuris arbatinėj buvo, užstojo keliauninkams kelią. „Man praneszė, kad jus vežate užrubežinių daigtų — turiu kratą padaryti“ — pasakė žandaras. Visi nusistebejo, bet tuojau iszpildė žandarą norą. Netoli buvo uriadninko namai. Žandaras kreipėsi prie jo pagelbos, bet tas atsisakė. Tada žandaras nugabeno pakeleivius pas pristavą. Jau buvo vienuolikta adyna. Iszkretė visus daigtus, iszvertė visas knygas, kurias rado vežime žydo maisze. Dvi knygos labiausiai metėsi žandarui į akis; abi buvo nesuprantamoj kalboj paraszytos; vienos knygos antgalvis buvo raudonai paraszytas*). Tų dviejų knygy neatidavė ir tarėsi nuneszt parodyt d-ru Jautukauckui, ar tikrai tos knygos daktariszkos, ar nėra tų ko pikto. Vaikino iszvertė visus daigtus, isz dėžių iszmėtė po visą vežimą; pareikalavo nuo jo paszporto. Prie paszporto buvo laiszkai ir tuos tuojau pacziupo budeliai. Laiszkai buvo raszyti lenkiszkoj kalboj; jų neatidavė; užsiraszė vaikino antraszą ir prizadėjo laiszkus atsiųsti. Pristavas klausinėjo vaikino, isz kur jis vaziuoja, kur buvo ir

*) Bruecke. Wie behuertet man die Gesundheit und das Leben seiner Kinder?.

kur keliauja. Tas viską išpasakoję pagal dieną ir valandą. Pristavas užsiraszė, kada vaikino iš Aprikos išvažiuota, kada buvo Petropilėj, Dynaburge, Sziauliuose. Zandaras įkalbėjo pristavui padaryt kratą dėlto, kad tas vaikas buvo užsieniniais drabužiais apsiredęs ir nenorėjo su juo, ponu zandaru, kalbėtis. Kratė nuo 11 iki 1 valandos naktį. Kratė be liudytojų; jokio protokolo neparaszė; o žmones suvargino, teip įpykino, kad ir 5 mylias atkeliavę, dar vis tebekeikia nedorus valdzios tarnaus. *Zinantis.*

Caro ne myli. Vilkaviskio pav. Už vieną daigtą reikia pagirti mus vaikus — už tai, kad už carą nesimeldžia. Teisybė, ką jis mums gero padarė, kad mes dar už jį melsimės? ... Po sumos beveik kas antra nedėlia gieda pas mus kunigėlis už carą ilgą, ilgą „litaniją“. Kunigėlis gieda, paskui vargonai žaidžia — gražu... Bet ką tą gieda, Dievas juos žino. Sako, lenkiskai, bet kaip asz nesuprantu, tai man vis-tiek... Bet va kas man į akis metėsi: kaip tik pradeda kunigas už carą ir jo šeiminą melstis, tuoj vaikinai per duris! Išzeina, pastovi, pasikalba, o prasidėjus pas mokslui, vėl į bažnyčią sueina. Puiku butų, kad per tą caro garbinimą visai tuszczia arba nors per-pus tuszczia bažnyčia pasilikty. Vyrucziai, pasirupinkit!

Darczius.

Tepliorius caro paveikslų. Senapilės kalėjime neseniai tapo patupdintas vienas piemenus, kuris nupieszė ant kalvės kokį tai szlyksztų balvoną ir paraszė „ruskij car“. Apicierai, jodami nuo musztrų, pamatė tą ir parjoję į Senapilę, apskundė raudonsiuliams, o tie atvaziavę suėmė piemenuką. Bet nepoilo paleido jį,

nes matyt jiems patiems buvo gėda už tokį vaikėšą ir patys nežinojo, kaip czia parasztyti protokola, kad piemenuks teip nepaguodojo caro. Visi juoksis — tarė sav — sakys jau ir piemens caro Lietuvoj nebijo. Tai jie ir nusprendė duot jam vokiszką kleksą ir iszvyti isz kalėjimo. Paskui patys galvojo: „na, na, kas tai bus toliaus, kad jau ir piemens caro neguodoja; tai czia gana svarbus dalykas, reikia ant to atkreipti atydą“!...

Pranys Siulelis.

(Isz „Ukininko“)

Kaip Londoniečiai mokina savo vaikus.

Kaip paczioj Lietuvoj, teip ir czia, lietuviai mėgsta savo vaikelius auginti namieje, nelaisdami į mokslainę. Vienog, kad valdzios padavadyjimas czia kitoks, ne kaip Rusioj, tai vaikus turi leisti mokintis kiekviens szalies valstietis; zionoma, ir ateivius spiria prie tokio suredymo: visi vaikai, abejų lyczių, sukakus 5 metams amžiaus, turi eiti mokslainėn. Daugumui musų tautiečių szitas angliszkos valdzios parėdymas nevisai patinka: nenorėtų jie teip anksti leisti į mokslą, ir senesni, girdi, turėtų iki valiai laiko — iszeiti isz proto!

Szita musų tautiečių nuomonė ne visai be pamato; zionomas yra daigtas, kad apuokas bijo szviesos, bet czia jie teip iszsireiszkia ne dėl savo nesupratimo, bet delto, kad tose mokyklose, kurias lietuvių vaikai lanko, juosius su tam tikru pasiszventimu varo isz proto.

Lietuviai, bijodami leisti savo vaikus į teip vadinamas „board schools“ (liaudies mokyklas), „kad nepadarytų isz jų protestonų“, siunčia juos į bažnytines mokslaines, kuriose, mokintojauja „brolukai“ — zokoninkai ir „seselės“ — mi-

nyszkos.

Tose mokslainėse mokina vaikus daugiausia visokių poterių, ministranturų, litanijų ir kitokių dvasiszkių dūmojimų, bet skaitymas, raszymas, lavinimas skaitliavime yra tose mokslainėse dalyku paszalinu ir nedidelės svarbos. Teisybę to paliudyja vaikai, iszbuvę, geriaus iszvargę, tose mokyklose per isztisus 9 metus: nuo 5-tų iki 14-kos metų amžiaus. Visi vaikai, iszskiriant mažą dalį, pabaigę mokslainę, moka gerai rasztyti arba skaityti. Nors, pagal Anglijos paproczius, visi beveik skaito laikraszczius, ką pamėgzdziodami kitus, ir pabaigę tokias mokyklas daro, bet ant nelaimės nieko jie tuose laikraszcziuose daugiau nemato, kaip tik „reissus“, t. y. arklių lenktynes.

Tai czia patėmyjau tik apie „baigusius“ mokslainę vaikus, bet ne visiems yra Dievo leista tas mokslainės „iszeit“, nes tankiausiai baigia „prison school“ (kalėjimo mokyklas).

Sziteip atsitinka dėl tokios priezasties. Vaikams besimokinant visokių ministranturų ir maldų — mokslas zionoma atgrįsta: nors ir eina motinų „iszleisti neva iszkalon“, bet iki mokslainės tankiai ne daeina, nes sutikę vieną ar kitą „kamarotą“, sutaria tą dieną iszlikti ir apversti ją ant pasilinksminimų: paloszti isz „pictures“, arba teip-gi isz „halfpen“ų. Pirmutinis loszimas — isz „picture's“ tai yra mėtymas mažyezzių „abrozėlių“ su paveikslais visokių generolų ir szeip prakilnesnių vyrų kuriuos meta, kas toliaus numes. Tokiu budu, loszikai tuos paveikslėlius mėto patoliai, pakoliai viens isz loszikių jųjų netenka, tuosyk loszimas neretai užsibaigia pesztyněms... tiktai. Bet kitas loszimo budas — isz pinigų, t. y. „halfpen'es“ yra daug pavojingesnis, tai yra tas, kuris užsibai-

gia kelicne į „kalėjimo mokyklą“. Kaip tas loszimas yra atliekamas, negaliu to pasakyti, tik žinau, kad praloszęs savo „halfpenny“ vaikas su savo prieszu jau nesipesza, tik eina moteriszkių kiszenių kraustyti drauge, žinoma, su savo draugu. Iki laikui ta medzioklė ant moteriszkių masznelių ir nusiduoda, bet neretai, dajamas detektivo, vaikas papuola į paskutinio nagus, o tuosyk isz policijos į sudą, isz teip ant keleto metų į „prison school“, kaip tai pernai atsitiko su tulo p. A. S. sunum, kuris ir sziądien dar tų bekani. Ar tai tas pirmas atsitikimas? Anaipol, beveik kas dien gali laikraszcziuose apie tai skaityti.

Nėr nieko tame keisto. Devynerius metus turi vaikas nuo 9 val. ryto iki 5-ai popietų tupėti kliasoje ir ambryti visokias ministranturas ir ir litanijas! Szitoki mokini-

mo budą sunku vadinti lavinimu minties? Yra tai viens vertimas vaikų į pusproczius! Negana to. Prisižūrėkime arcziaus į budą vaikų auginimo, ypatingai lietuvių. Ateini į grinczią, randi ketvertą ar penketą vaikų. Motina ruosziasi, neturi nė minutos laiko vaikų apžiūrėti; visi murzini, susiterszė — rėkia nesavais balsais. Czia reikia duoti vyrams pietus ar vakarienę... vaikų nėr kada apžiūrėti... Parbėga vaikas isz mokslainės kirmelė numarinti — motina jau beszaukia: „mergiszczią (ar tai vaiką) paimk! ko neklausai — gausi per galvą!“ Jeigu vaikas isz sykio paklausos motinos — gerai, jeigu ne — duoda kuo papuolė vaikui į galvą... Riksamas, lermas... uždė sziek tiek, vėl bėga į mokyklą ministranturų klausyti. Sziteip tai kenczia musų vaikai ir ar dyvai, kad vaikai, negaudami nė menkiausios progos pasilinksminimo, iszauge, pavirsta į vagilius ir

szeip paleistuvius.

Broliai Lietuviai! Jeigu jau dvasiszkiejie mokintojai jusų vaikų neapkenczia, paikina juos, kodėl jus nesusimylite ant savo mažyezių; jug tai jusų paczių kraujas jūtų gyslose teka. Neleiskite į tokias ar panasias joms mokslaines, o leiskite į tokias, kur jusų vaikus geriaus apžiuri, geriaus mokina. Nežiurėkite, kad tai, kaip jus patys tvirtinat, bijotės, kad nepavirstų į „protestonus“, bet žiurėkite, kad iš jų iszeitų geri žmonės, o ne valkatos ir vagiliai. Patys mandagiaus apsieikite su savo vaikais: nedauzykite jų be reikalo. Išaugisite juos gerai, nereiks apie tai rupintis, kad kiti jų nepersekiotų, nedauzytų, nebaustų — nes be reikalo nieks jų ne užkabys.

Augsztaitis.

Isz Argentinos.

Guayliqachu, Entre Rios,
14 Birželio 1901 m.

Praneszu savo tautieciams, kaip pas mus visame einasi.

Szj laiką buvo mažai lytaus, tai žolės labai pabrango: 10 kilo sausų dobilų dabar eina po vieną pezą. Czia, mat, syietas nežiuri, kaip bus toliaus, ir nesirupina, kad ką užtaupyti (suczedyti). Pirm penkių mėnesių czia buvo pievos teip įželusios, jog raitas negalėjai per jas perjoti; bet tada niekas neszienavo, o dabar važioja į miestus supuvusį szieną ir dar už tą gauna gerus pinigūs.

Pereiti metai buvo suvis nederlingi; per lytaus gausybę kviečiai neiszdavė beveik nė jokios derlės; kukuruzai buvo vietomis geri, bet gyventojai, iszrinkę grūdus, sziaudus nupiovė ir sudegino, o dabar patys važinėja už kokių penkių mylių jieszkoti paszaro gyvuliams. Tik kuris tingėdams nenorėjo kirsti kukuruzų pirmiaus, dabar turi gražų pelną

ir už grūdus ir už sziaudus. Po teisybei, tai didesnę grūdų dalį nulėsė paukszcziai, bet iszliko sziaudai, kurie eina kasdien brangyn.

Kas Argentinoj sėjo daug kviezių — tie nieko nelaimėjo; dėlto dabar mažai kas aria ir sėja kviezius. Kas daugias turi lauko, tas vaiso gyvulius; o ir tie, kurie neturi žemės, parsisamdo lauką ir vaiso gyvulius, už juos visada gerai moka. Didelio vargo su szėrimu jų nėra, nes czia žemė labai riebi ir žolės iszauoga kasdien per sprindį.

Czia nėra nėjokių dirbtuvių, dėlto tie, kurie jieszko darbo, kenczia didelį vargą; czia negali gauti darbo už vieną valgį, nes valgio brangumas neiszpasytas. Czia kiekvienas galėtų gauti žemės, kiek nori, bet žmonės toki neiszmanėliai, jog velyja valkiotis pusbadžiai arba dirbti turtincziams už vieną valgį.

Tie, kurie pradėjo nors isz vargo dirbti žemę, dabar sotas ir gražiai gyvena; ne vienas prasisiekė ant tiek, kad ir pinigų sutaupojo. Kad žmonės czia gyventų pagal musų lietuvių būdą, tai lengvai galėtų pralobti.

Argentinoje yra tokia žemės gausybė, kad daugel vietose neyra pastovėjus žmogaus kója; o vietos geros. Isztisus metus gali sėti ir isztisus metus rinkti derlę; nereik nė mėszo, nė galvijų; gyvenant lietuviszkai, o ne argentiniszkai, czia būtų amžinas rojus.

J. Szlapelis.

Politiszkos žinios.

Amerika.

Nuo Pilipinų pareina žinios, kad amerikiečiai negali sumazinti, kaip buvo ketinę, skaitlių tų esancziuos kariumenės. Tokiu budu, tų liks 40,000 karėvių, o be to dar rengia siųsti isz czia kelis jocių (raitelių) pulkus, kad jie galėtų užva-

duoti sunykusius senuosius pulkus.

Pilipiniecių gen. Malvar iszleido proklamaciją, kurioje vadina savę vyriausiu vadovu ir kursto žmones laikytis priesz amerikiecius. Idant nugąsdinti pasikelelius, valdžia įvedė asztrius padavadyjimūs. Kas kalbės arba raszys priesz amerikiecių valdžią, gaus baudos \$2000 ir dvejus metus kalėjimo.

Pietinė Aprika.

Burai vėl sunaikė 24 spalnio didelį anglų pulką; burai, Delarey'ui vadaujant, nuszovė 28 anglus ir 55 suzeidė; jie kovojo su ypatingu gudrumu: szaudė tik kanonierius, idant nebutų kam prie armotų buti; tokiu budu krito 37 kanonieriai, ar negyvi, ar suzeisti. Žuvo daug angliszkų oficerių, o viens pulkauninkas numirė isz sunkios žaisdos.

Dalis darbu.

Plymouth, Pa. Daug kalbų vaikszzioja apie didelį straiką, kuris prasidės 1 karvelio (April) 1902 m. Ar tas straikas užstos, ar ne, vienog, darbininkams pridera pasiruoszi isz vieszaus, nes jei savęs negelbėsi, tai tavęs nieks negelbės. Mes perspėjam savo brolius-lietuvius, kad jie nepasirodytų menkesniais už kitus ir reikale pirmi stotų į kovą su turtincziams.

Hammond, Ind. Sudegusias czia skerdynes ne vien atstatė, bet ir padidė. Vėl bus vietų darbininkams.

Bene, Nəw. Czia atidarė naujas rudos kasykles; priėmė iksziol 300 darbininkų bet yra dar vietos 500 vyrų.

Scranton, Pa. Czia ketina pradėti tiesti naujus geležinkelius; keli szimtai darbininkų turės darbo.

Washington, Wash. Czia darbo yra per daug; kas atvyktų isz kitos vietos, tuoj

gaus darbą.

Brownsville, Pa. Czia atidarė naujas stiklo dirbtuves, kur rado darbą 250 vyrų.

Coreapolis, Pa. Kompanijos ketina perkelti į czia maszių dirbtuves isz Pittsburgho, per ką galės turėti darbą daug žmonių.

Wheeling, W. Va. Szitose apielinkese pastatys dideles plieno dirbtuves už 3 milijonus dol.

Bay City, Mis. Kasyklėse darbai eina gerai; kas atvažiuoja, iszsyk ganna darbą; užmokestis nuo 2 iki 4 dol. už dieną.

Huntington, W. Va. Czionykszcziai kalnakasiai susirinko, idant apsarstyti dalyką pristojimo į uniją „Mine Workers of America“. Ant susirinkimo buvo unijos prezidentas Mitchell drauge su kitais unijos perdėtiniais.

Rhineland, Wis. Czia sustraikavo 200 darbininkų „Wobash Screen Door Co.“, reikalaudama didesnės uokeszties.

Muncie, Ind. Dvi dezių dirbtuvės turėjo sustoti, nes dirbusiejie tų vaikai pametė darbą; dabar vaikams pakėlė mokestį ir darbai prasidėjo isz naujo. Treczioje dirbtuvėje 100 vaikų dar neužbaigė straikavę, per ką 1500 suaugusių darbininkų teipgi liekti be darbo.

Isz Amerikos.

Czolgoszo mirtis.

Nužudytojas prezidento McKinleys, Leonas F. Czolgosz, susilaukė mirties 29 spalnio, utarunke, kalėjimo namuose, mieste Auburn, N. Y. Pasodino jį į elektriszką kedę 7 val. 10 min. isz ryto; sėsdamas, Czolgosz pratarė visai gražioje angliszkaj kalboj: „asz užmusziau McKinley dėlto, kad jis buvo gerų žmonių neprietelium — tų gerų žmonių, kurie yra

darbininkais. Asz nesigailiu savo darbo". Kada jau Czolgoszas buvo visai įsodintas ir priraisziotas diržais, jis, užrišant jam, burną, pasakė: „labai gailiuosi, kad negaliu pamatyti savo tėvuko". Tie buvo paskutiniai jo žodžiai. Daugiaus nedavė jam kalbėti. Leidimas elektrizkos sriovės prasidėjo 7 val. 12½ minutės; paleido isz syk net 1700 elektrizkų voltų; 7 val. 17 min. daktarai garsiai pasakė: „ponai, szits žmogus jau negyvas".

Tada tris daktarai, padėję Czolgoszo kuną ant tam tikro stalo, isztyrė jo galvos smegenis, idant persitikrinti, ar nebuvo pas Czolgoszą kokio proto iszklydimo. Pasirodė, kad nėjokių iszklydimo ženklų pasvelionį nėra ir jis atliko savo darbą pilnam prote.

A n a r c h i s t a s M o s t l i u o s a s .

Magistratas buvo pasodinęs redaktorių vokiszko laikraszcio „Freiheit" Joną Mostą, ant metų į kalėjimą už patalpinimą straipsnio „Žudyk zudytojus!" Dabar Supreme Court'o sudžia MacLean paleido jį, neiszrasdamas nėjokios kaltės. Turbut, czia įstatymai dvejaip raszyti.

K o v o a u k o s .

Karės dievaitis Kovas suėdė sziuosmet Suv. Valstijose gražią pinigų kruvutę; aiszkiaus sakant, užlaikymas kariumenės sziuose metuose kasztuoja \$53, 215,345.

P i r m o j i d a k t a r e .

Pirmąją daktare Suv. Valstijose buvo tula ponia Blankwell, 1847 m.

A m e r i k i e c z i a i j o v y j a s i .

Miestelyj Live Oak, Louisiana, susivaidyjo baltveidžiai su negrais. Juodžiai įnirszo ant iszblyszkelių už nužudymą vieno negro ir sutarė atkerszinti. Tada baltieji, apsiginklavę, užpuolė ant negrų susirinkimo

ir nuszovė pirmutinį negrų pastorių, iszėjusį prieszais su kryžium ir kardu. Prasidėjo tikra kova, kurioje paleista nemažiaus per 3000 szuvių. 2 baltveidžiai ir 12 negrų nuszauti, o suzeistų daugybė isz abiejų pusių.

A m e r i k i e c z i ų p a s i l i n k s m i n i m a i .

McKinney, Texas, 25 spalnio buvo susirinkus amerikiečių draugystė, idant pasilinksminti prie teip vadinamo „football" (mėtymas kojomis guminių skritulių); bemėtydami, yankiai susipyko ir pradėjo musztis. Netrukus, buvo pilnas vietinis kalejimas ir pilnas ligonbutis: 17 ypatų, sunkiai suzeistos, turėjo atsigulti ligonbutyje, o kiti, iszlikę nuo pažeidimų, pateko į lakupą. Tegul skaitytojai nepadyvyja, jog mes tankiaus, negu iszpuiltų, paduodame tokias žinias apie yankių musztynes. Bet czia mūsų noru yra parodyti, kad bereikalo yankiai kas žingnis užpuldinėja ant pavienių svetimtauczių už blogą pasielgimą. Tegul jie pirmiaus atsižvelgia ant savo paczių darbų.

B r o l i a ų d e k o v a .

Ar vardan szito ant kryžiaus Vado,

Svietą niaplaistys kraujo gausybės?

Ar tas tikėjims, ką dangų žada,

Neliks, paklydęs, tarnu tam sybės?

O! ateis laikas, kad vardan Tavęs,

Minios vaitos abejonėj:

Matys tik kapą savo svajonei

Ir tik nebylį dangų virsz savęs!

Vieta, į kurią žmonės susibėgo atneszti meilės ir susimylėjimo auką, pavirto į kersztos namus. Philadelphiaj, 3 lapkriczio, Vieszpaties prisikėlimo dienoje, 10 valandą isz ryto, bažnyczios muitininkai sto-

jo priesz parapijos perdėtinius ir paczioje bažnyczioje pakėlė musztynes.

Svetimi laikraszciziai paduoda, jog du szimtai žmonių prisidėjo prie tos musztynės, neiszskiriant nė moterų; pavadinta ar isz virszaus užsiųsta policija, vedama lieutenanto Lynch, užėmė dievnamį ir suėmė 14 ypatų, isz kurių 5, kaip sunkiaus suzeistos, tapo nugabentos į ligonbutį.

Iki atėjus tikresnėms žiniomis, apie tą atsitikimą szį tarpą placziaus neraszyeime.

Sztai kame apsi eiszkia vaisiai isz tų pamokslų, kuriuos skelbia tulam lietuviszkam laikrasztyje pateniuotas teologas. Mes tolinamės nuo szlykszczių vaidų, bet szį sykį nedvejajame, isztardami, jog tokiems siundymams žmonių vienų ant kitų mes turime vieną jausmą — paniekinimo; vienatinis mūsų atsakymas — tai atszaižus tylejimas. Tokiems skelbtajams nebaisi Dievo bausmė, nes jie moka mainyti ją ant skatikų; vienog, yra viskam sudas ir jis isztars savo laiku teisingą savo nuosprendį.

Augsztiems Kristaus įždams nėra jau vietos; žmonių minios vaitoja sunkioje abejonėje ir ant aptemusio grįžkelio dairosi be vilties į užrustintą bežadį dangų...

Paskutinėje valandoje gavome isz Philadelphiajos tokį apraszymą: „Sziądien lietuviszkaj bažnyczioje, susirinkus žmonėms ant dievmaldystės, pakilo antroji „Kražių skerdynė". Priežastis tokia. Jau žinote, kad parapija nuo seniai provojasi su arkivyskupu Ryan, kuris užsimanė nuo lietuvių, jų bažnyczią atimti, o kad jam visame gelbejo kun. Kaulakis, ir teip-gi provojasi savo keliu su parapijonais, tai-gi tie paskutiniai rupinosi, kad nuo netikusio kunigo atsikratyti; o kunigas, žinoma, įsikirtęs į riebią ir didelę para-

piją, nenori isz jos kraustytis. Galiaus, matydamas, jog jau visi teip priesz jį įnirsę, kad jau net moters susitarė jį tiesiog isz bažnyczios iszmesti, pagarsino, jog vyskupas jį perkelia kitur.

Aną nedėdienį žmonės pamatė, kad ant miszių iszejo nepažjstamas kunigas. Tai buvo kn. Kaminskas isz Minersville, Pa. Po miszių parapijos komitetas nuėję į zakristiją paklausti, isz kur jis pribuvo ir jeigu jau jis ketina szitoj parapijoj apsibuti, tai ant kokių sąlygų. Jis nudavė, jog noris susiprasti su parapijonais, dazinoti jų reikalavimus ir tt., bet ant suszaukto parapijos susirinkimo nepribuvo, teip-gi nedavė jokio atsakymo ant nusįstų jam ant raszto parapijos sąlygų, kad kunigas nesikisztų prie pinigų ir paveilytų patiems parapijonams vesti parapijos reikalus.

Negaunant jokio atsakymo, tapo suszauktas parapijos susirinkimas ant subatos vakaro (2 d. Lapriczio) ir par. kom. nuėjo pas kunigą paklausti, kad galutinai dasizninti, ką jis sakys, bet jis pasveikino juos teip: „ar jus czia man kalbate, ar szunes loja, tai man vis tiek! asz jusų gąsdinimų nesibijau. Asz teip darau, kaip man vyskupas liepia". Parapijonai, iszgirdę tokį kunigo atsakymą, įnirszo dar labiaus, matydami, kad gražumu jie nieko nelaimės. Žmonės baisu ką darė per susirinkimą, bet vadovai stengėsi malzinti įnirszusius žmones, kad jie, kiek galint, neperzengtų įstatymų. Kiti sako, jog parapijonų laimė tame, jog besiprovojanč prie jų dar nėkartą negalėjo prisikabinti už perzengimą įstatymų. Vis-gi tapo sutarta, jog kunigas gali miszias laikyti, bet neleisti jį kolektavoti. Kunigas, žinoma, kaip ir visada, dar tą vakarą apie viską žinojo.

Sziądien, susirinkus ant miszių, žmonės net ir snausti pra-

dėjo, miszių nesulaukdami. Vėliaus išžėjo kn. K. ir nuo altoriaus pasakė, jog miszių nebūsią, tik jis, arkivyskupo vardan, eisias kolektavoti ir leidosi su ragazėle į žmonių tarpą. Susirinkusieji sujuszo, nes matė, jog tai tiesiog arzinimas, pasityciojimas isz jų. Viena moteriszkė atsiliepe, jog jis neturjs tiesos kolektavoti, tada viens isz kuniginių czia vadinamas „kataliku“, prisžokęs kirto jai per burną. Žmonės užstojo už moteriszkę ir prasidėjo musztyne. Isz zakristijos tuo pasipylė visa goveda policimonų su lazdomis vienoj rankoj, su revolveriu kitoj, ir tie pradėjo žmonėms galvas skaldyti ir daužyti, kuriuos tik galėjo pasiekti. Žmonės, teip užklupti, nenorėjo stovėti, kaip avinai ir pradėjo gintis ir kitus policimonus apkulė, teip kad kiti buvo kruvini, su sudraskytais drabužiais, o vieno net akis kabojo ant virszaus. Tas tik labiaus įarzino policiją ir ji skaldė lietaviams galvas be jokio pasigailejimo. Daugelis moterų sudaužytos ir sukruvintos. Ir tas viskas atsitiko pasidėkavojant kn. Kaminskui, kuris isz anksto tą skerdyne buvo surengęs. Niekas nematė, kada policija pribuvo, ji matomai isz ryto buvo užtraukta ir užslėpta, kn-gi K. gerai žinodamas, kad žmonės įirszė ir kad neduos jam kolektavoti, vietoje miszias laikyti, iszėjo kolektavoti, kad arzinti žmones ir pakelti ermyderį, gal pasitikint tuo lengviaus juos vėliaus suprovoti. Tegul dabar jam pasidėkavoja visi tie, kurių drabužiai sudraskyti ir jie patys sudaužyti, tie, kurie vaikszežioja su apraisziotoms galvomis, tie, kuriuos nugabeno į ligonbuczius, tie, kuriuos vežimais bugdė į policiją. Tegul visi padėkavoja kn. K. už jo puikų, kunigiszką darbą. Jis pats teip-gi gali pasidžiaugti isz savo darbo vaisių, nes nors

isz dalies atsiekė, ko norėjo. Su juo galės pasidžiaugti Krazių Klingenbergis, nes ans kapoti kražiecius užtraukė kazokus, kn-gi Kaminskas, kapojimui Philadelphijos lietuvii, užtraukė policiją.

Vėliaus, jau iszsiveržus ant gatvės, pradėjo savo darbą žinomas czia fanatikas ir Kaulakio antrarankis Vaiczys, kuris pirmiaus, iszkiszes galvą isz zakristijos, juokėsi, žiurėdams, kaip policija darbuojasi. Tas tiesiog rodė policijai, kuriuos imti, iszėlu-iejie-gi policimonai nesirupino, kad nurodytą suėmus vesti, bet pribėgę pirmiaus kirto lasda per galvą, o jau paskui apkvaitusį žmogų vilko į vežimus, kurių keli jau laukė. Kad vieną suimtą policimonai tempė į vežimą, garsus „Tevynės“ korespondentas pribėgęs smogė tam su kumszečia į sprandą. Policijai užstojus duris isz lauko, viens vyras iszbarė juos, jog jeigu nori užlaikytų vyrus, bet tegul praleidžia moteris, bet policija puolusi teip jį sumuszė, kad daktarai daug darbo turėjo, kol jam galvą susiuvinėjo. Kitą žmogelį, einantį sav pavaliai, pasivijo 3 policimonai jau ant kitos gatvės ir parsikirtę teip sumuszė ir suspardė, kad tą be žado turėjo nugabenti.

Garsų kovotoją už parapiją A. Jočį apie 12 kuniginių vėliaus užmatė ant antros gatvės (bažnyčia ant penktos) ir užsimanė jį patys „suareztuoti“, o tam dar nenorint pasiduoti, jį teip suėmė ir nugabeno į policiją, kur jį ties trepais liepė paleisti, kad jis vieną ranką valdo. Paleistas apsižiūrėjo, kad ir masznelė su pinigais dingusi isz kieszieniaus. Abelnai, kuniginiai buvo apsiginklavę visokiais ginklais priemuszimosi, kaip bilėmis ir t.t.; kiti turėjo geležgalius apvyniotus į popieras. Vieną tokį pasisekė atimti.

Vėliaus įėjus į bažnyčią, negalima buvo ir žiurėti: suo-

lai visi iszvartyti, kiti sulaužyti ir sudraskyti, nes kiti skaldė suolus, kad turėti kuo musztis. Langų mažai liko: tuos bailiesniejie iszdaužė, kad per langus iszszokus pasprusti. Bažnyčia pilna visokių guzikų, spilkų, plunksnų ir kitokių papuoszalų nuo moterų skrybelių, sumintų maldaknygių, skepetaiczių, sklypų visokių gelumbių nuo vyrų ir moterų drabužių ir t.t. Ties altorium, kur musztyne pakilo, tai tiesiog kraujo balos. Ir tai vis pasidėkavojant kn. Kaminskui!

Žmonių įirszimas neiszpaskaytas: žmonės nepaszneka, net dreba isz piktumo. Visi, keikdami apgailystauja, kad kn. Kaminskas į jų rankas nepateko. Bažnyčia, regisi, taps uždaryta, provų bus be galo, bet kiek galima spėti pagal užsidegimą ir įpykimą žmonių, jie nepaisys nieko, bet darys ką tik galima isz paskutinųjų, kad tik neapsileisti. Sukeltojai tos antros „Krazių skerdyne“ su laiku pamatys, kad jie biauariai apsiriko ir kad reikalai ne teip iszeis, kaip jie riktavo.

Laikė viso to sumiszimo kn. Kaulakis nuo treczio augszto žiurėjosi, tartum vilkas, prikiszęs savo placzią burną prie lango. — ? ?

Susivienijimo L. A. reikalai.

Waterbury, Conn. 11 Tautiszko Susiv. L. A. kuopa atliko ketvirtmetį susirinkimą 8 d. Spaliaus men., ant kurio svarbiausiu dalyku buvo užsi mokėjimas ketvirtos kasmetės duoklės. Kaip paprastai, teip ir szį kartą ne visi sąnariai atlaukė susirinkimą, todėl reikės iszrinkti duokles su ypatingų rinkikų pagalba. Priesiraszė 28 nauji sąnariai, užsi mokėdami kiekvienas po \$1,00, per ką pasidarė \$28,00, taigi visu labu \$78,00. Bet to dar tuli senieji sąnariai užsimo-

kėjo užvilktą mokesį ant vietinių kuopos reikalų, isz viso \$1,25, kuriuos priėmė kuopos kasierius p. P. V. Kenausis.

Sziteip dalykams einant, pasirodo, jog Waterburio kuopa skaito į 140 sąnarių.

Ne kartą pastarame laike teko užtėmyti laikraszečiuose, o ypatingai „V. L.“, iszgiriant ir statant musų 11 kuopą paveizdui kitoms, idant sektų jos žingsniais, pasidaugindamos sąnarių skaitliuje, — Toks pagyrimas, rasi, sziek-tiek perdėtas, priverczia Waterbury'o „tautiszkoje dirvoje“ darbininkus dar labiaus darbuotis. Lietuviszkos kolonijos czia yra susitelkęs gražus burelis isz 1400 ypatų; taigi aiszku, jog 11 kuopa yra geroku nuoszimcziu ir su pasididživimu gali pasigirti pries kitas, daug apstesnes lietuviszkas kolonijas, kur kuopos Suviv. galetų deszimtį kartų buti didesnėmis.

Iszrodo, jog veik jau pralenkėme net So. Bostono D. L. K. Vytauto draugystę, o todėl, jei kitos kuopos norėtų mus pralenkti, mėgšime neapsileisti. Mus imtų džiaugsmas, jie kitos kuopos iszkiltų skaitliuje ir suteiktų Tautiszkam Susivienijimui, kaip mes. O iksziol kaip te nebuk, liauro lapelis mums priklausio, ir jei kiti nori jį įgyti, lai leidžiasi su mumis lenktynėms.....

Nors szitose lenktynėse Waterburiecziai yra gerokai atsižymėję, bet reikia žinoti, jog ir czia, kaip ir kitur, klupdo mus kliutys, ir tai nekartą isz savųjų sėbrų pusės. Teip ir sziam susirinkime tuli pakėlė klausymą tokį, kuris gali buti iszriszstas tik ateinanciam XVII seime. Boston, Mass. Asz ne sakau, kad tie draugai turėjo blogus siekius, idant kenkti Susivienijimui. Mums numanu, kad jiems nebuvo aiszkios dalykų aplinkybės, dėlto jiems pritruko ir kantrybės. Be abejonės, XVII

seimo nutarimai visiems užgarnapadarais.

Jonas Žemantauskas.

Gilberton, Pa. 27 Spalnio mes turėjome susirinkimą, idant sutverti Tautiško Susivienijimo kuopą; buvo susiję į šimtą žmonių. Pralkabas laikė: p. Draugelis išz Minersvilles, p. Kunca išz Shenandoah ir p. Raisas išz to pat miesto. Kalbėtojai placziai išzaiszkinio Susivienijimo siekius, kaip lygiai paminėjo gražiais žodžiais ir Myl. Tėv. Draugystę. Kalbos visiems patiko ir svečiai smagiai perleido tą laiką.

Pabaigus kalbas, įsiraszė į Susivienijimą 11 ypatų, teip jog czia susitvėrė nauja kuopa. Virsziniinkais išzrinkti: A. G. Markevyčius prezidentu, Mot. Žemaitis rasztininku ir Jonas Pauliukonis išzdininku.

Sekamą susirinkimą nutarėme suszaukti ant 17 Lapkriczio, 3 val., p. Nedzinsko saleje. Tikimės prikaltinti daugiaus naujų sąnarių.

A. G. Markevyčius.

Shenandoah, Pa. Neatsimenu katram išz „dieviszkų“ laikraszczių korespondentas negardžiai pasijuokė, buk Tautiško Susiv. kasierius, p. T. Pauksztis, su prievarta kalbinąs naujus sąnarius ir uždedąs už juos sąnarinę mokestį. Rymiszko Susiv. kasierius p. K. Radzevyčius daro daug praszczius: jis nė nemedžioja ant sąnarių, o stacziai užmoka pinigūs už nebutus sąnarius; N 42 „Tėvynės“ pagarsinta į plaukusios mokesťies \$295,95, o išztkrųjų surinkta nuo paminėtų kuopų \$286,05.

Jieszmas.

Naujai prisiraszė prie Susivienijimo Liet. Am.

Elizabeth, N. J. 3 kuopa.
Antanas Juszkauckas
Antanas Vansevicia
Juozas Vansevicia

Plymouth, Pa. dr. Valancziaus.
Jonas Varnagiris
Detroit Mich. 8 kuopa.
Jonas Kuczauskas
Marija Kuczaukienė
Klemensas Lapo
Forest City, Pa. 2 kuopa.
Vincas Janczaitis
Marė Janczaitienė
Pittston, Pa. 7 kuopa.
Vincas Maczulskas
Elzbieta Maczulskienė
Antanas Gradeckas
Jurgis Žvingila
Kazys Kaczergis
Ona Kaczergienė
Juzė Ponkevicienė
Baltrus Jaras
Shenandoah, Pa. 23 kuopa.
Motiejus J. Vinikaitis
Gilberton, Pa. nauja kuopa N 39.
Motiejus Zemaitis
Antanas G. Markevyčius
Juozas Ambrazevyčius
Jurgis Pauliukonis
Vincas Sadauckas
Jonas Pauliukonis
Juozas Skreliunas
Laurinas Klimavyčius
Petras Juozupavyčius
Adomas Zubris
Antanas Pauža
Liudvikas Katilius
South Boston, Mass. dr. Vytauto.
Andrius Mikalauckas
Jonas Sandukevyčius.
Tautiškas Susivienijimas iki 1 d.
Lapkriczio turi 39 kuopas su 960 sąnarių.

T. Astramskas
S. L. A. sekretorius.

Stovis kasos Susiv. L. A.

Į m o k ė j o :

Shenandoah, Pa. \$5,50
Phila., Pa. 2,00
Minersville, Pa. 5,50
Hastings, Pa. 1,00
Delray, Mich. 10,50
Lawrence, Mass. 14,00
Plymouth, Pa. 1,00
Buvo \$911,55
Viso \$951,05

Kasier. *T. Pauksztis.*

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Kasos stovis.

Į p l a u k i m a i :

Nuo rugsėjo mėnesio liko

kasoje \$564,71
Kuopos įmokejo:
Gilberton, Pa. 4,00
New Britain, Conn. 4,40
Lost Creek, Pa. 7,10
Pittston, Pa. 9,40
Broad Brook, Conn. 2,40
Brockton, Mass. 2,10
Lawrence, Mass. 5,40
Chicago, Ill. 4,20
Glen Lyon, Pa. 3,45
Dr. A. L. Graiczunas,
Chicago, Ill. -60
Kaz. Rakincauskas,
Union City, Conn. -60
Pet. Stankevyczia,
Brooklyn, N. Y. -60
A. Olszevskis, už 100
egz. „Baudziavos“ 7,50
„Vienybės“ red. už 25
egz. „Baudziavos“ 1,88

Sykiu \$618,34

I s z m o k ė j i m a i :

Spauda 4,500 egz. „Baudziava
Lietuvoje“ 142,00
Pasiuntimas vėlesniam
laikia kuopoms -57
Pasiuntimas į „Varpo“
red. 2,000 egz. „Baudž.
L.“ iki New York 5,69
„Vien.“ red. už spaudą
4,500 egz. „Geologijos“ 300,00
„Vien.“ red. už išziun-
tinėjimą „Geologijos“ 11,70
Laiszkams markės -56
Sykiu iszmokėta \$460,52
Lieka kasoje \$157,82
A. Olszevskis.

Buru moters — karžyges.

I.

Hollandijoje dabar gyvena ponia Reitz, pati buvusio ministro Transvaalyje p. Reitz, kurs, pametęs augsztą savo urėdą, ėmėsi už ginklo ir stojo į kovojanczių burų eiles. Pas ponia Reitz neseniai tydzia atsilankė prancuzaitė Jeanne Bremontier, laikraszcziio „Matin“ saudarbininkė, idant išzgirsti ką apie burus, o ypacz apie jų moteris. Mat, panos Bremontier zingeidumas tapo labai padilgintas, kada ji išz-

girdo nuo vieno angliszko oficerio tokius žodžius: „ta mūsų karė su burais yra mums juo baisesnė ir sunkesnė, kad anglams prisieina kariauti ne vien priesz vyrus, bet ir priesz moteris, kurios yra arsziausiomis mūsų prieszininkėmis“.

Ponia Reitz papasakojo panai Bremontier sztai ką:

„Tas angliszkas oficerias sako tikrą teisybę: didžiausią pasiprieszinimą anglai randa burų moteryse, kurios turi per vis nukęsti visas karės sunkybes. Žinoma, vyrai tankiai stato ant „žut-but“ savo gyvastį, bet jie, jei neyra muszyje, tai liuosi nuo visokių rupeszczių. Visus namų darbus atlieka moters ir jos turi nukęsti visą tą blogą, kurį atveda su savimi karė. Svetias niekad tikrai nedaszizinos, kaip sunkiai burų moters turėjo išzbuti tuos dvejus karės metus. Karžygiszka jų dvasė teip didi ir teip neabejotina, jog net anglietė, miss Hobhouse, kalba apie jas su su augszta guodone.

Visiems rodosi, kad mūsų moters esanczios žemiaus civiliziuotos už kitų tautų moteris. Tai neteisybė. Lavinimas ir mokinimas vaikų pas mus kur-kas labiaus praplatingas, negu kas galėtų tikėtis. Neteisinga yra ir toji nuomonė, buk burų moters užsiima vien tik namų darbais. Net pas prastus burus moters gana išzlavintos ir gali užsiimti kitokiu darbu, o ne visiszškai atsiduoti sunkiam namų triusui. Tame jas užvaduoja negrai, kuriuos kiekvienas buras laiko patarnavimui.

Sunkių dalyku yra pas burus mokinimas vaikų. Mat, burų farmos išzsimėtę toli viena nuo kitos, per ką ir mokslinyczių negali daug buti. Delto burai elgiasi sziteip: kvietzia mokintoją į kokią farmą ir sutraukia tą išz aplinkės visus vaikus; mokintojui suteikus vaikams visą mokslą, kokį

jis galėjo, kviečia antrą mokiintoją su augsztesniu mokslu, kurs tokiu pat budu lavina vaikus. Ir teip eina paeiliui.

Angliszki laikraszcziai primelavo, buk mano vyras raszes prezidentui Steijn laiszka, pilną nusiminimo. Mano vyras teip negalėjo raszyti, jeigu ne burų moters nepažįsta ne nusiminimo, ne baimės. Sztai viena moteriszke, kuri lankė savo vyrą karvietėje, sugrijus paraszė laiszka, kuris yra vilties ir iszsitikejimo giesme”.

Bekalbant, ponja Reitz parodė savo vieszniai fotografiją, ant kurios atmuszti septyni vaikinai su drasziais veidais ir viena mergaitė. Tai Reitzų vaikai. Trijs vyresniejie drauge su tėvu kovoja burų eilėse, o ketvirtąjį, kuriam baigiasi 15 metai, ponja Reitz pasiėmė drauge su savim į Europą. Bet iszvažiudama, jį turėjo iszkilmingai pažadėti vyrui, kad sukakus penkiolikties metams, jį turi tuoj atsiųsti vaikiną į burų kariumeną. Jaunam burukui reiks iszvažiuoti į Transvaalį po trijų mėnesių ir motina su suspausta, bet iszdidusia szirdim iszleis į kruviną karvietę naują kovotoją už liuosybę ir žemę!

II.

Apie burų moteris randame dar vieną apraszymą laikrasztyje „Muenchener Neuesten Nachrichten”. Rasztas giliai perimtas simpatijomis link burų. Delto bus ne proszalį paduoti czia isztraukas isz jo.

Kaip prisivargo ir kiek nukentėjo sziuos paskutiniuos metuos burų moters, iszvartytos isz savo namų, nuo gero gyvenimo. — sunku ir apsakyti. Naujų gadynių istorija mums nepaduoda tolygių atsitikimų. Įsitiepk sav, skaitytojau, o ypacz skaitytoja, tokį padėjimą. Ant musų szalies užpuola nevydonas, tegul bus ir tas pats anglas; visi musų vyrai, kurie tik pakelia ginklą, iszėjo ginti savo žemę į ka-

rės laukus. Pasilikusius namie vaikus, moteris ir senius nevydonas iszvaro isz namų, nepavelydams paimti su savim ne jokio maisto, ne kitokio daigto. Suvaro tą alkaną ir neapdengtą žmonių minią į vieną daigtą ir, apstatę sargyba, palieka juos gyventi be pastogės, be maisto, net neduodami malčių iszsivirti sav valgį; rudens ar žiemos laikas, o visi turigulėti ant nuogos, drėgnos ir iszalusios žemės. Ir visiems vienokia dalis: czia ir moters augsztesnių luomų, įpratusios į lepų gyvenimą, ir kaimiečių — ukininkų pacios; pavienės beturtės merginos ir dvarų ar dirbtuvių savininės; senutės, kurioms mirtis į akis žiuri, ir moters, ligų papiautos, vargo kankinamos, parsirupinusios apie paliktus nevydonų rankose namus; visos jos be pinigų, be skalbinių, be muilo ir be visų tų dalykų, prie kurių yra pripratusios. Turtingesniems nevalia gauti isz namų pinigų, vargszams nebuvo daleista pasiimti su savim sziltesnių drapanų, ne patalų.

Tokiu tai budu burų moters, vaikai ir seniai suvartyti į kelias stovykles. Kas pateko į vieną stovyklę, tas negali susižinoti su savo giminėmis, kuriuos nuvarė į kitą. Apie ligočius tę lygiai mažai rupinasi kaip ir apie sveikus. Dieninės porcijos vos užtenka, kad alkį numalszyti; o nežiurint ant to, tiems, kurių vyrai, broliai ar tėvai dar kariauja prieš anglius, duoda tik pusę porcijos už korą, kad anie neapsileidžia nevydonams! Jei kas bandytų iszeiti isz stovyklės, tą patinka atstatytas durtuvus arba szaudyklės vamsdis. Ant tukstanczių žmonių paskiftas vos vienas daktaras; neduoda pieno ne kitokio peno kudikiams szvelniausiame amžyje. Isz to kyla ligos ir giltinė piaute piauna savo aukas. Isz 150,090 moterų ir vaikų numirė per 3

mėnesius 4067, tarp tų vienu vaikų 3245! Ketvirta visų sumintinių dalis turėjo per vienerius metus iszmirti, isz priezasties tokio vargo ir sunkenybių, kurių negali atkelti patys užartuoti kareiviai!

Negana to. Kraugeriai — anglai naudojasi isz burų moterų ir vaikų savo apsigynimui prieš paczius burus. Burai tankiai užpuldinėja ant angliszkių trukių, kurie veža maistą ir ginklus; iszkraustę isz trukio kas jiems tinka, jie sunaikina patį trukį. Tankiausiai burai sustabdo angliszkius trukius, užkrovę ant vėžių akmenis arba rąstus. Dabar, kad atsigtinti nuo to, anglai suvaro į trukį po 10 moterų arba vaikų ir pastato juos ant regimos vietos. Jie žino, kad burai, prisidingėdami suzeisti savo artimuosius, nekludys anglams kelio. Tai yra tikrai szėtoniszkas pramanymas!

Dabar, malonios skaitytojos, pasakykit, koks tai yra karės vedimas isz anglų pusės? Bet ypatingai, kaip jums iszrodo toji augszta didvyriszka dvasė, kuri turi apėmus burų moteris? Pacios kęsdamos vargą, pacios kankintos, jos kaip galėdamos, stacziai ir isz szalies, stiprina savo vyrus, brolius ir sėbrus, kad jie su panieka atmestų anglų siulyjimus ir ik paskutinio kraujo laszo statytų drąsiai kaktą prieš nevydonus. Jos kalbina vyrus nepaleisti isz rankų ginklo, iki liks gyvas nors vienas kariauninkas. Ką galima tarti apie tokias moteris, kurios velyja kęsti isztisus metus prispaudimą ir žiurėti į mirsztanczius savo kudikius, negu iszsizadėti meilės savo tėvynės ir apieisti szventą savo tautos reikalą?

Nėr abejonės, kad jus drauge su kitais stebėsitės toms karžygėms, kurios, kaip garsingos Spartos, kur Rymo moters, pasveikino iszjuokimu ir panie-

kinimais tą mažą skaitlių burų, kurie pasidavė anglams ir tapo atvartyti į tas paczias stovykles. Senovės graikų Spartoje motina, iszleisdama sunų į kovą ir paduodama jam skydą, sakė: „Sugrijk su skyda (kaipo pergalejtoas), arba ant skydos (negyvas)”. Teip szia dien burų moters sako vyrams, lydedamos juos į kruvinas kovas.

Szimtą tukstanczių moterų ir vaikų, kurie iszpažįsta Kristų ir seka Jo mokslą, sugaudė ir laiko, kaip kokius vergus, anglai, kurie teip gi iszpažįsta Kristų, bet neseka Jo mokslą. Burai ir kenczia, kaip pirmieji krikiszczionys. Nė maziausio skundo negirdėt isz jų lupų; nebylus pasidavimas neuzpelyntam ir baisingam likimui; panieka barbariszkam nevydonui ir pasibiaurėjimas tais savo tautos vyrais, kurie sudėjo neprieteliui ginklus.

Jums gali pasirodyti, kad visas szitas apraszymas perdėtas, bet ant nelaimės teip nėra! Anglai elgiasi Afrikos Pietuose teip, kaip augszcziaus perstatyta ir teisybė to kiekvienas gali iszskaityti isz rasztų, kuriuos apgarsino prakilni anglietė miss Hobhouse, lankiusi anglų stovykles ir tas vietas, kur suvartytos burų moters ir vaikai. Bet ir szimtai kitų balsų patvirtina, jog burų moters kenczia neapsakomus vargus; tie balsai drauge iszgarbina jų drąsumą, dvasės prakiluumą, meilę tėvynės ir tvirtą iszsitikejimą, jog pergale turi likti burų pusėje.

Bet kokia neapykanta prieš užpuolikus — anglius turi liepsnoti tose tyliose ir kantriose moterų szirdyse! Jos įkvėps savo vaikams amžinos neapykantos ir kerszto dvasę, kuri kada — nors atsilieps tai pasiputusiai anglosaksų veislei, iszsizadėjusiai žmoniszkumo ir praszciausios teisybės....

Klėtkuczių vieszpātystė.

Prof. F. Kohn'o.

Tokiam tai prilietime užaina reikalus parodyti savo drutybę gyvajai sienai, kuriai pavestas apgynimas klėtkuczių vieszpātystės. Iki tos sienos neįgriebiamos, užpuolimas esti atremtas; bet nevydonai išskverbiam net per mažiausius plysiukus. Vargas tam medžiui, nuo kurio vėjas nulaužė nors vieną šaką, arba kurį žmogus, genėdamas, per giliai įžeidė. Ant apnuogintų vietų tuojau išguztuoja grybeliai, kurių užmasgos neregimos laksto ore ir nusileidžia drauge su dulkėmis; neilgai trukus, valaknuoti jų tinkleliai išskverbiam į visas stuobrio klėtkutes. Medis išrodo, žiurint, sveikas, bet viduj jis išpurts ir pirmutinė vėsula nulausz jį.

Kaip senovėje netvarkios totorių gaujos, tykodamos grobio, pasileisdavo po Rytinės Europos šalis, naikindamos laukus ir gyvenimus, palikdamos paskui savę prapultį ir mirtį, — taip lygiai grybų gaujos, — yvairus rudies grybeliai, bulvagrybiai ir vūngrybiai, — tarpų-tarpais apipuola su netikėtinu spartumu mūsų laukus, naikina mūsų javus, išpustyja visą šalį; nė platus didmariai jų nesulaiko, nes ankscziaus ar vėliaus smulkutės, kaip dulkės, jų užmasgos perlekia iš vienos svieto dalies į kitą. Prieszais tokius piktadėjus negali apsiginti nė klėtkinė siena augmens žievėje; grybeliai apgula nesuskaitytoj daugybėje žievę iš virszaus; iki oras sausas, jie trunija, nieko neveikdami, bet pirmutinis lytus arba rudens miglos sukelia juose gyvastį ir kribždejimą; per plyszelius jų gyvamasgių siuleliai įsiveržia į augmens vidų arba su prievarta įszeko kur įlįsti, užmudzami artymiausias klėtkutes virszutinėje plėvėje; dasigriebę į vidų, jie smarkauja

vidur nieku neapgintų klėtkuczių — darbininkų ir duoda pilną valią nepasotintam savo ėdrumui.

Bet szeip, ramioje gadynėj, visi sąnariai gali be baimės ir kluczių dirbti savo darbą po priedanga, kurią suteikia jiems virszutinės plėvės klėtkutės.

Pamatinio tinklelio klėtkutės, kuriose gyvena tikriejie darbininkai, jungiasi tarp savę visai artymai; tarp tų klėtkuczių szakojasi nesuskaitytoj daugybėje kanalai, susipynę tartum resginys; jie ižeina laukan per anuos dvikareznius vartelius, apie kuriuos minėta augscziaus. Tais kanalais dasigauna į vidų išz oro tie gazai, kurie reikalingi klėtkuczių maistui ir kvėpavimui; tuo pat keliu išzeina tie gazai, kuriuos klėtkutės išpuczia iš savę ir kurie turi buti prasza-linti išz augmens organizmo. Tokiu budu, visa klėtkuczių trioba vedinasi kas valandėlė.

Bet skystus dalykus maistui pristato klėtkutės-darbininkams kitoki tinkleliai; tai ypatingas sujungimas visokių indelių: pailgų duduocių, valaknų, turinczių viduryje vingiuotus kaspinėlius, rinkutes arba tinkluczius; kur-ne-kur jie susimeta į masgelius; jie išsziszakoję po visus organus, po szaknis, stiebelius ir kamblinius, po szakutes ir lapus. Lengviausiai matyti juos, laikant lapą priesz szviesą; pažiurėjus, išzvysti dailų gyslelių tinklą.

Tie indeliai atlieka dar ir kitokią pareigą: jais produktai, išzdirbti pamatiniam tinkle, persikelia į kitas vietas ir tų tampa sunaudojami. Tokiu budu, klėtkuczių vieszpātystėje kribžda nepasilijanti gyvastis, taip lygiai, kaip tai matom avilyje: gazai įeina ir išzeina; sultys teka augsztyn ir žemyn; viens dalykas įsiurbiam, kitas išpucziam; tulos dalyk smulksta arba suskyla į dalis; viena naujai susi-

tveria, senoji — nyksta arba kiteip apsiverczia; o nė viena dalelė nė truputį nepabuna, nieko neveikus.

Iki klėtkutės gyvos — jos stropiai dirba; pasibaigus jos veiklumui, klėtkutės gyvastis nyksta ir užstoja jos mirtis. Niekas, žiurėdamas į augmenį, negali nuduokti, kaip gyvastis, nepaliaudama virte verda jos viduryje; taip yra dėlto, kad klėtkutės atlieka savo darbą pilnoj tyloje: jos nekribžda, nė nedusgia, kaip bitės, nelaksto išz avilių. Tacziaus, tai joms nė neyra reikalinga; jug visokis maistas atvyksta į jas — sutarpintas vandenyje; vieni dalykai patys priplaukia, kitus atnesza oras.

Visus tuos vidurinius judėjimus sukelia klėtkuczių vieszpātystėje gamtos spēkos, kurios valdo su nepergalima stiprybe ir judėjimus žmonių draugijoje. Jei viena klėtkutė turi tokią medegą, kurios stokuoja jos kaimynkai, o net ir tada, jei pas vieną yra medegos kiek daugiaus, negu pas kitą, tai klėtkutės pradeda varžytis: kaimynkos stengiasi atimti perkauptį nuo turtingesnės klėtkutės; klėtkutės nekenczia, kad pas vieną būtų ko daugiaus, negu pas kitas; jos smelkiasi lygiai padalinti visokią gėrybę.

Isttikrujų, tai tokios turtų dalybos, kurios turėtų užsibaigt paczios gyvasties sunykimu, niekad neatsiekiamos; kiekviena klėtkutė sziausziasi, nenorėdama pavesti savo turtą kitoms ir stengdamasi išz visų pajiegu apsunkinti išzgabenimą medegos, o tarpais ir pristatymą jos; neretai pavienei klėtkutei arba kelių klėtkuczių kuopai pasiseka apšeziai sukrauti brangios joms medegos ir pasiprieszinti kitų panudimui — pasidalinti jaja. Daznai, greta be-vaisių nuskurdusių augmens tinklelių, atitinkame pavienes klėtkutes arba klėtkuczių kuopas, kurios toli per-

virszija aplinkines klėtkutes gausumu dazų, krakmolo, cukraus, glitaus skystimo, kristalų, etherinio aliejaus, dervės ir dubo (kuriuo kailius išzdirba).

Ypatingai panudusios visos klėtkutės įgyti kuodaugiausiai vandens; jos prisiurbia tiek vandens, jog išszipuczia, tartum puslės; jei vysznia arba vynuogė, cziupinėjant, rodoši pribrinkusiomis, jei lapai ir koteliai styro stacziai, — tai tas priguli nuo to, jog jų klėtkutės pilnos vandenėtu sulczių; arba sakant botanikų kalba, dėlto, kad jie turi įbrinkimo ypatybę — lotyniszka *turgor*.

Vien kada vasarą dirva išzdžiusta, o saulės spiginama žemė perdėm išzgaruoja, — klėtkutės nustoja įbrinkimo ypatybės (*turgor*), visas augmuo lyg sudrimba, lapai nulinksta; bet tegul pereis geras lytus — ir szaknų klėtkutės godžiai sugeria išz dirvos vandenį; o pagal tuos įstatymus, kurie valdo augmeninę vieszpātystę, tos klėtkutės, sugerdamos vandenį, turi dalintis juo su stiebų ir lapų klėtkutėmis; tokiu budu, neilgai trukus, visos klėtkutės prisiurbia vandens ir augmuo išz-naujo įgyja savo „įbrinkimo“ ypatybę.

Kaip bitės nesunaudoja visą surinktą medų, bet atideda didesnę jo dalį į ypatingas akutes atsargas ant žiemos, taip lygiai ir tulos klėtkutės turi užduoti — užlaikyti reikalingą maisto dalį ateicziai.

Klėtkuczių vieszpātystė su ypatingu atsargumu atideda savo turto dalį ant ateinos reikalų. Prisiartinus žiemai, lapai, su indelių pagelba, atsiluosuoja nuo didesnės savo produktų dalies, paslepdam juos savo požeminėse krautu-vėse; tada szaknų klėtkutės, užsidengusios žeme ir dėlto nesibijodamos szalczio, prisiunkia gausiomis visokių dalykų liekanomis: krakmolo, klįjo, cukraus, baltymo ir kį-

tų reikalingų maistui daigtų; tie dalykai, slėpėsi per žiemą šaknyse, vėl tampa anksti pavasaryj sunaudoti; tam metų tarpe jie ypacz reikalingi, at sirandant lapams ir pumpurams. Valgydami bulvę, mes sunaudojame tą krakmolą, kurį atsargi motina — augmuo buvo atidėjęs ant busiančio pavasario reikalų; šiame atsitikime mes elgiamės taip pat, kaip atimdami nuo biczių medaus dalį, kurį jos buvo sutauptusios maitinimui savo vieszpatystės.

Trumpa pavienių klėtkuczių gyvastis turi tą neiszvengtiną pasekmę, jog viena augmens dalis arba viena klėtkuczių kuopa, kurioje sziądien eina tvėrimo darbas, numirszta, nesulaukus kitų metų, ir daugiaus jau netinka į darbą. Tokiu budu, klėtkuczių vieszpatystė nuolatos mirszta; lapai, kurie per vasarą atlikdavo savo darbą, rudenio p vysta ir nukrinta; bet ir szaknų klėtkutės, kurios siurbia pavasariiais brandų skystimą iš dirvos, o teipgi stuobrio klėtkutės, — pasęsta; jos sužievėjo, arba kaip botanikas sakytų, jų citoplastai isziro; visos klėtkutės isztusztėjo, nelyginai apleistam kliosztoriuj zokoniukų kambareliai.

Didesnė augmenų dalis nepergyvena nė vienerių isztisų metų; visos beveik zolės auga pavasaryj, žydi vasarą, jų grūdai sunoksta rudenij. Prieszingai, medžiai, krumai ir daugmetės zolės turi gerę, teip sakant — finansizką — organizaciją; jie iki rudenii renka atsmauką (zōpostą), kad turėti maisto ateinanziam pavasariui, ir atideda ją į stuobrius ir szaknis. Kada užstojus pirmoms sziltoms dienoms, eina į darbą taupytas per žiemą turtas, tai jau ne senosios klėtkutės ima ant savęs pareigą perdirbti sultis; augmuo nepripildo szvieziomis sultimis senuosius indus, bet pagamina naujas klėtkutes ir sutveria naujus organus to laiko reika-

lams. Tada tai stoji į darbą tie tinkleliai, kuriuos mes augszciaus pavadinome tvertojais, nes juose klėtkutės, su skildamos be paliovos į dvidalis, nuolat daugiuasi skaitliu ir įkuria naujas bendrijas, naujas kolonijas. Szaknis iszleidžia naujas atžalas ir szalutines atspogas, kuriose jaunos klėtkutės su nauja spēka siurbia isz dirvos peną. Stuobryje atsiranda nauji indų tinklai tarp plausų ir žievės, kuri padaro tuos metuos naują antugį (ratelį). Ant szakų galų ir ties kambliu prasideda didis atsinaujimas; tose vietose stugso mikroskopiskos kalvutės, kurios susitvėrė isz tinklų — tvertojų; tose kalvutėse atsiranda nesuskaityta klėtkuczių daugybė isz suskilusių senųjų. Pagal amžiais įstatytą davadą, ant kiekvienos tokios kalvutės iszauga pastebėtiną tvarkoj tam tikras spurguczių skaitlius. Kiekviena kalva — tai stiebo užmasgis; kiekviena spurgutė — tai lapų užmasgis; drauge paimti jie vadinasi pumpuru, kurs apaczioje apsiaubtas kietais žvynais; szvelnius lapų užmasgius saugoja nuo szalcio ir biaueraus oro pumpuro žvynucziai. Pumpurai užgema vasarą, rudenij jie pilnai subręsta; per žiemą jų ugis apsistoja; užstojus pavasariui, snuduriuojancziuose pumpuruose isz naujo prasideda gyvastis. Žvynuotas szarvas, tapęs jau nereikalingu, nukrinta; lapeliai skiecziasi ir linksmi prasiveria prie szviesos ir szilto oro; stiebelis eina ilgin... Dar nedaug laiko, — ir pumpurai iszsiplėtoja į naujas szakutes, kuriose atgyja klėtkuczių darbas po saulės szviesos įtekme; arba gi jie, keliu stebuklingų permainingų, iszleidžia isz savęs tas klėtkutes — tvertojas, kurios, atlikusios isztisą paslaptinę permainingų eilę, įkuria naują valstiją; szį sykį klėtkutės esti apdovanotos lytine galybe.

Bekiutąs grude užmasgis at-

skila nuo motiniszko augmens ir pradeda naują gyvastį ant svetimos dirvos; tokį atsitikimą galima sulygtinti su kolonija, kurią vieszpatystė siunczia į svetimus krasztus, kur ji turi įsikeroti ir, prisilaikydama seno budo, pasiekti augsztą žydėjimo laipsnį. Ir czia mes matome motinos — augmens akylumą: ji gausiai aprupina klėtkutes — emigrantus reikalingu maistu, idant jos galėtų iszgyventi iki nesudrutės ir galės savo paczių darbu iszlaikyti savo gyvastį.

Ir teip, mes matom, jog klėtkuczių vieszpatystės amžinai atsinaujina, pavienis valstietis — klėtkutė, kaip ir pavienė bendrija — lapas, pereina tik trumpą gyvenimą; bet visa valstija gali pergyventi ilgus amžius ir gerėtis amžina jaunyste. Jei žmogaus ranka ar gamtos gaivalai neužduoda jai mirtino smugio, — tai klėtkuczių vieszpatystė pergyvena galingiausias žmonių karalystes; to paveisduaiszkiiai regime milžiniszkuose medžiuose, kurių senumas slepiasi amžių gludumose.

Nekurie asztrios iszminties protinecziai bandė iszaiszkinti žmonių draugijos iszsiplėtojamą ir savytarpus valstiecių prietikius, prilygindami juos prie gyvų sutvėrimų ir jų klėtkuczių. Mes pasirinkome prieszingą kelią, stengdamiesi suprasti augmenų ir jų klėtkuczių gyvenimą keliu prilyginimo jų prie valstijinio organizmo ir jo valstiecių; mums rūpėjo iszrodyti, jog tai, ką žmogus laiko už augszciausią savo idealą, prie kurio jis su pilna sąmone smelkiasi, už kuri veda sunkią kovą, — be jokio trukszmo atsiekia želmenų karalystę, kuri gali buti mums pirmapradziu paveisdu. Augmenų vieszpatystė — tai yra idealiszkos valstijos paveisdas; tokioje valstijoje turi buti duota valstiecziams pilna tiesa lavintis ir plėtotis, kaip to reikalauja pati gamta; turi buti duota tiesa liuosai dirbti visuomenės naudai, o nedaryti per prievartą tai, kas visuome-

nei labo neatnesza; tokiose valstijose bendrijos ir provincijos turi pilną savistovumą savo reikaluose. Visa gi žmonių valstija, žengdama prie augszto iszsitobulinimo ir nelauždama gamtos įstatymų, padaro vieną kuną, kuris apsiszarvuoja priesz svetimus nevydonus, bet savo viduje užlaiko ramybę ir sandarą.

Augmenyje mes matome valstiją, kuri vartoja labą, uždirbtą bendriu valstiecių darbu, ant visų naudos ir tobulesnio jų iszsiplėtojimo; ji nepaveilyja vieniems valstiecziams skriausti kitus; augmens vieszpatystė niekad nesustoja dirbus, nepailsta tvėrus, pergyvena isztisus szimtmečius, dėkavojant amžinam atsinaujinimui, neliovus auga, amžinai žydi, amžinai vaisinga. Teip reikia suprasti didžiojo poeto Schillerio žodžius:

Kaip ateikt tobulybę? Augmens duoda pamoką; Noru smelktas prie to, kuo be noro yra jie!

Galas.

The home gold cure.

An Ingenious Treatment by which Drunkards are Being Cured Daily in Spite of Themselves.

No Noxious Doses. No Weakening of the Nerves. A Pleasant and Positive Cure for the Liquor Habit.

It is now generally known and understood that Drunkenness is a disease and not weakness. A body filled with poison, and nerves completely shattered by periodical or constant use of intoxicating liquors, requires an antidote capable of neutralizing and eradicating this poison, and destroying the craving for intoxicants. Sufferers may now cure themselves at home without publicity or loss of time from business by this wonderful "HOME GOLD CURE" which has been perfected after many years of close study and treatment of inebriates. The faithful use according to directions of this wonderful discovery is positively guaranteed to cure the most obstinate case, no matter how hard a drinker. Our records show the marvelous transformation of thousands of Drunkards into sober, industrious and upright men.

WIVES CURE YOUR HUSBANDS!! CHILDREN CURE YOUR FATHERS!! This remedy is in no sense a nostrum but is a specific for this disease only, and is so skillfully devised and prepared that it is thoroughly soluble and pleasant to the taste, so that it can be given in a cup of tea or coffee without the knowledge of the person taking it. Thousands of Drunkards have cured themselves with this priceless remedy, and as many more have been cured and made temperate men by having the "CURE" administered by loving friends and relatives without their knowledge in coffee or tea, and believe today that they discontinued drinking of their own free will. Do not wait. Do not be deluded by apparent and misleading "improvement". Drive out the disease at once and for all time. The "HOME GOLD CURE" is sold at the extremely low price of one dollar, thus placing within reach of everybody a treatment more effectual than others costing \$25 to \$50. Full directions accompany each package. Special advice by skilled physicians when requested without extra charge. One dollar. Address Dept B 204 EDWIN B. GILES & COMPANY, 2330 and 2333 Market Street, Philadelphia.

All correspondence strictly confidential.

Isz visur.

Stuttgart, Vokietijoje, iszeidavo anarchistszkas laikrasztis „Freiheit“; dabar jo iszeleistoja Kling'ą pasodino į kalėjimą, per ką laikrasztis paliovė iszėjęs.

Į laikrasztį „Echo de Paris“ pranesza, jog garsusis rasztininkas ir dorininkas Levas Tolstojus, kurs dabar gvdosi Kryme, isz naujo apsirgo ir szj sykį sunkiai.

Londono szv. Povylo katedra darė naujus įtaisymus elektriszkam apszvietimui savo vidaus; kasztai buvo apskaityti, pagal sumanių inžinierių plianus, ant 6,000 svarų sterlingų, (\$30,000); darbą apsiėmė atlikti musiszkis Pierpont J. Morgan, bet pabaigęs pareikalavo ne 6, bet 9 tukstanczių svarų sterlingų (\$45,000). Žinoma, Morganas, tai teisus žmogus ir bereikalo netauzys apie tokius niekniekius, kaip \$15,000; ir iszmokėjo jam visus pinigus. Tai, mat, turtingam velnias vaikus neszjoja.

Weimar'e, Vokietijoje, suėmė ir padavė po sudu 22 moteris isz „augstzesnės“ luomos ir gerų namų, už tai, kad jos vieszai atsiduodavo paleistuvystei. O, padori Vokietijai o, pagirtoji „Amalchen“! ar nepasiliausi girtis vokiszka dorybe!

Isz Petropilės raszo: susilaukė sudo tie 114 darbininkų ką buvo suimti, kilus ermyderiams geguzio mėn. szių metų; 14 isz jų suszauzdyti viduryje kazarnių; 23 isbugdinti į Siberiją ant viso amžiaus; 66 iszvaryti į Siberiją ant laiko nuo 2 iki 10 metų, o 11 nubausti kalėjimu.

Sziose dienose sudegė beveik visas miestas Bobruisk, Minsko gub. Žuvo daugelis žmonių.

ZEMIU DULKĖS.

APYSAKA.

lenkiškai parašyta M. Radzevyčiūtės.

(Tęsa.)

— Tegul! Dar noras neperėjo. Tu imkis griebti, o Mariuka tegul pasilsės.

Andrius paklausė, o Mariuka, gavus pasilsėti, nubėgo pas rekaujantį ant lysios savo Rauluką.

Darbasėjo sparčiai. Atjojo pats ponas, nusėdo nuo arklio ir pėčias apejo visus dirbančius, girdamas ir juokavodamas.

— Ir Kristupas čia ir garsi mūsų audėjai! Mano rugiai apturėjo didelę garbę. Tokia diena verta pamylėjimo!

— Visi mes čia! — atrėmė Šliugurys. — Kad Rupinas turėtų kojas, tai ir jis būtų metęs savo apaštalokus ir bėgęs su mumis, nes kaime dabar, rodos, maras perėjo.

Ponas sustojo ties Raulu ir žiūrėjo, netikėdamas savo akimis.

— Ką? Ir mano pirkikas čia? Tai jau dyvai ant dyvų. Tai jus, Kareivi, ir kirsti mokatė?

— Ką pamatysiu, tai ir moku.

— Tai jus dvigubai guodoju, kad pasisekime nenupuikote!

Nuėjo toliaus prie moteriškių ir juokavojo.

— Stenkitės, merginos! Turite kaime tokį vaikina, tai reikia prieš jį ir pasidabinti. Visada linksmoji Magduka atsitiese:

— Pasistengtume tamista, kad būtų nauja. Tik tas vaikas į mus nežiuri. Turi jis jau savo merginą mieste, gal nė negrauzesnę už mus, tik visą iš aukso ir dar vokietaitę!

— Mat, kaip meluoja! — užgynė Raulas.

— Dar nė vienos iš jūsų nepaleidau, neprisižiūrėjęs.

— Kas iš to tavo žiurėjimo. Kad duotum ant užsakų, tai butum bent-gi vyras!

— Žinoma, duosiu, tik ne su visomis, o su viena. Kareiviškėje ir be manęs yra vyrų. Štai netoli nuo tavęs Jonas, Petras, Kristupas!

— Tai buta! — atrėmė, niekčiuodama.

Juodis, paskui kurį griebė, atsigręžė ir pratarė pirmąjį tą dieną žodį:

— Dirbk, nestovinėjus!

— Tu manęs neragink! — užpyko. — Pats

velkasi paskui kitus, lyg sapnuodamas, o dar čia prikaišios! Roziuk, griebk sav paskui jį, aš pasijieškosiu linksmesnės draugystės.

Roziukei išpuolė griebti šalia Raulo. Jis nė nedirstelėjo į ją ir neliovė pramiučiuravęs su Švedžiute.

Nuo anojo vakaro nešnekejo juodu viens su kitu, o susitikus iš netyčių, jis tik nusiimdavo skrybėlę ir nė nesveikindvo. Tarp jų tyliai grusdėjo piktumas ir neapykanta.

Mergina, atsiminus aną priverstą pabučiamą, kaito iš gėdos ir rustumo; jis atleido jai smugį per ausį, bet neužmiršo prikišimo jam niekšystės ir ištvirkimo.

Kirtikai, išbaigę pradalgės, ismeigė į žemę dalgiakočius ir ilsejosi valandėlę. Šliugurys tuoj pradėjo dainuoti ir Raulas su kitais prisidėjo:

Jodams per svieta, klausiu vieversėlio:
Kur žadėtoji jauno bernužėlio?
Duok pajusti širdžiai tąjį takelį,
Kurs vestų stačiai į lemtą butelį!

Joju pro daržą: daržas neravėtas;
Žiurau pro langą: staklės nepradėtos.

Ir šiulba paukštelė:

Ne tavo mergelė, —

Švari, verpėjėlė,

Dainė, audėjėlė!

(Versta iš lenkiško).

Baigiantės paskutiniems žodžiams, suskambejo dalgiai išvien, lygiai, paskui sykiu švystelėjo ties žeme blisgančiomis ašmenimis. Kaitra buvo neišpasakyta. Moters atnešė iš upelio vandens ir dalino jį broliams ir vyrams. Seniai dairėsi į dangų ir tarė, vakare busianti audra. Tas dalykas spyrė skubintis.

Raulas, nors apsiliejo prakaitu ir gerklė išdžiuvo, dalgio nepaleido. Pabudo jame kaimo berno puikumas, noras pasigirti prieš moteriškiasias vieku ir miklumu. Netyčia griebikės susimaišė ir Roziukė stojo paskui jį. Jos nereikėjo raginti, buvo spūrti ir nepaalsinama, vienog, jis pradėjo mosuoti iš viso vieko ir mergina nespėjo. Rodosi, suprato, jo norą, skubino karščiuodama, vienog, pusiau pradalgės sustojo. Nenorėjo jam nieko sakyti, tai-gi išbalus nuo perilsimo, su skaudančiu nuo pasilenkimo sprandu, drebančiomis rankomis sunkiai rišo pėdus.

Draugės pradėjo iš jos juoktis:

— Sarmata! paskui vokietį nespėji.

— Rankutės staklėse išbalo ir veidelis, lyg panaitės. Stenkis, stenkis, vokietaitė toli!

— O gal paprašys tavęs rutos iš vainiko!

Už merginą užstojo Švedų Jurgis, vaikas sunykęs, menkas ir lėtas.

— Gėdu butų Kareiviškei, kad tokią darbininkę vokiečiui atiduotų.

Merginos pradėjo kuzdėti ir juoktis, o Raulas drąsiai pakėlė galvą.

— Ar tai vokietis, jeigu užsimanys, prašys jusų daleidimo?

Uzbaigė pradalgę, įsmeigė į žemę dalgį, atsigrėžė ir pradėjo raišioti pėdus.

— E! kur jus? — riktelėjo kirtikams. — Kol jus pabaigsite, tai aš atliksiu už savę ir už merginą!

— Aa, lengvai užaugai, o mus ėdė darbas ir vargas! — atsiliepė Kristupas.

Raulas šaiziai nusijuokė.

— Lengvai augau! — tarė, mesdamas pėdą, lyg plunksną. — Augino manę tokios audros, ką su prievarta traukia į prapultį, glostė manę per pečius smaluoti viržiai, lygino man rankas slidžios virvės, kuriomis net į padanges ėjo kelias! Iš tokio auginimo tu butum negrižęs, o ligų ir vargų, ką manę graužė, tai nė sapnuote nesapnuosi.

Rožiukė dirstelėlo į jį.

Pajautimas savo pajiegy ir vertės, atminimas tų kovų ir pergalejimų padabino jį net jos akyse. Suprato Rupino gailėstį, kad jį ta žemė palydės ir ant visada.

Sustojo visos moteriškės su rugių saujomis rankose ir žiūrėjo į jį, jaunesnės pasigėrėdamos ir pasistebėdamos, o vyresnės pasigailėdamos vaikino. Jis, nusiėmęs kepurę ir šluostydamas prakaitą, sakė toliaus:

— Jums rodosi, kad jūsų darbas sunkus, kad jus triušas brangus! Tai tik juokai dirbti prie tos saulės, ką vos tik šildo, tyram, sveikam lauke! Nematei, Kristupai, karščių, kaip pragaras, garinių katilų nasrų, kur kaitra svilina uodą, o prakaitas lyg užviręs garuoja! Negulėjai prikirmijusioje voloje, o tik baltam patale, paklotame savo namuose sesers rankomis, nekrito nuo tavęs drapanos, niekad neskalbtos ir nelopytos, nesityčiojo iš tavęs svetimi, nes aplink savę turėjai tėvą ir savuosius.

— Vienog, tav to besikankinimo nēr ką gailėtis, o mes ką?

Nėra ką gailėtis, nes nevalgiau, o mislyjau, nes nemiegojau, o mokinausi, nes buvau teip užsikirtęs ir užsispyręs eiti augšty, kad nė ant pusės sprindžio neatsitraukiau, nė valandėlės neabejojau, nė vienos blogos mislios neprisileidau. Ar jums rodosi, kad aš ir čia ant vienos lysios sudilinčiau amžį, kaip jus?

— O ką padarytum? — užklausė vienas senis.

Raulas plačiai mostelėjo ranka į tolį.

— Kaip platus tie laukai, viską paimčiau kaimui nuo pono!

— Jei bent su prievarta! — nusijuokė Sliuguryš.

— Prievarta kvailiai kovoja, o išmintingi galva! Aš teip padaryčiau, kad ne ponas mums mokėtų už prakaitą, o mes ponui už žemę. Butų tada ir kur dirbti ir iš ko kiaurus metus

misti.

— Ar samdyti? — įspraudė senas ukininkas.

— Tai gi samdyti! — patvirtino Raulas.

— Daug pinigų reikia!

— Ir jus daug yra.

— Vai, reikia čia galvos toms visoms rankoms surėdyti!

— Vienog, išmintingai jis kalba. Vai, išmintingai!

Užėmė juos ta mislis dručiai. Žmonelių akys, godesnės žemių, nekaip aukso, pažvelgė laukų link. Per minią perėjo lyg drebulyš.

— Ar nenorite gerti? — atsiliepė netikėtai Rožiukė.

Paleido ant jos akis, nusistebėjęs iš to draugiško pasiūlymo.

Laikė rankose ąsotį ir gražiai žiūrėjo.

— Ačiu! — atrėmė tyliaus, kad tik ji viena girdėjo; — gana jau pavaišintė manę skaudžiais žodžiais. Turbut ir jusų vanduo, kaip iš jurių, kartus ir surus!

Mergina apkaito iš nesmagumo, pastatė indelį ir vėl pasilenkė griebti. Tada jįsai pajuto, kad ją nužemina žmonių akyse. Pasilenkė, paėmė ir pradėjo godžiai gerti.

— Dėkui! — tarė, grąžindamas ąsotį.

— Už kartų vandenį neverta! — sumurmėjo.

Dirstelėjo viens į kitą ir, turbut tą pat atsiminę, vienu žygiu apkaito.

— Paalsinau jus šiandien, jau daugiau nealsisiu! — tarė.

— Patys paskui ir padėjote! — atrėmė, rišdama paskutinį pėdą.

Kirtikai pavijo Raulą ir sustojo. Buvo jau laikas pietuoti, vienog, vieton pasidrutinti ir pasilsėti, suėję į kruvą, tarėsi, rodydami rankomis ir akimis dvaro laukus. Raulas metė jiems smagią, aiškią mislį, kuri gal nevienoje galvoje dukšėjo kada nors miglota, nerasdama išreiškimo ir žodžio. Dabar apsiaubė juos, lyg raganavimas, dilgino, lyg stiprus gėralas.

Atbėgo iš dvaro užveisda, ragindamas ant pavaišinimo. Ėjo iš lengvo, be dainų ir juokų, skubiai pavalgė ir vėl grįžo į lauką, kur jie galėjo liuosiaus pasikalbėti, meiliaus į tą žemę žiūrėti. Raulas nėjo į dvarą, o tik pas Martynuką, kuris iš ganyklos atbėgo pas savo žmones ir bandė kirsti. Vyresnysis brolis žiūrėjo ir davinėjo rodas. Paėmė nuo lysios miegantį Mariukos vaiką atsargiai ant rankų ir pamaži supo.

(Toliaus bus).

Anglijoje, angliakasyklių darbininkai nėjo į darbą dvi dienas, aną pėtnyczią ir subatą, norėdami prispirti kompanijas, kad jos pakeltų mokesčių ir įstatytų tikras anglies prekes. Kompanija „CoalOwners' Association“ apskundė darbininkus už tai, į sudą. Iš savo pusės darbininkų unija, kurioje yra 140,000 sąnarių, susaukė ant 31 spalnio mitingą, idant apsvarstyti, kaip kovoti su savininkais. Užnesza ant milžiniszko straiko, kuris apimtų visą Angliją ir Pietinę Valiją.

Užmanymas visasvietinio darbininkų straiko randa vaisingą dirvą Ispanijoje. Darbininkų vadovai sako, kad visi darbininkų komitetai gali susitarti ir vienu laiku apszaukti straišką visoj Europoje ir Amerikoje. Tada stotų į straišką asztuoni milijonai darbininkų. Ar teip bus, ar ne, bet Ispanijoje toks užmanymas randa pritarimą ir tenykszeziai darbininkai atsideję ant visko.

Dideliuos Europos miestuos žmonės pradeda prasti prie arklienos; sztai, Prancuzijoje perėtuos metuos, užmuszė mėšai 25,059 arklius, o Viedniuje 1900 m. — 26,646 arklius. Karaliaucziuje teip gi musza arklius ir yra kelios arklienos pardavinczios. Petropilėj pacz daug musza arklių, nes tē gyvena daug totorių, kurie isz prigimimo yra pamėgę arkliena.

Statistika parodo, kad Prancuzijoje kas penki žmonės turi iszmaintinti ir įpenėti po vieną zokoninką, po vieną minyszką, po vieną kareivį ir po vieną valdininką arba urėdninką. Nelengya naszta! Zokoninkų ir minyszku yra Prancuzijoje 400,000, kareivių 600,000 ir valdininkų 400,000.

Naujos knygos.

— *Ukiškos draugistes ivairiuse kraštuse. Ramojaus su taisita. Tiltė. 1901m. 38 pusl.*

Nėra ginčo, jog pati raszto mislis ir jo palinkimas užsipelno pagyrimo. Knygutė gali padaryti daug naudos, atvesdama Lietuvos žmones į tikrą supratimą to, jog žmonės, tik susibendravę, gali kiekvienam reikale atsiekti gerus savo darbo vaisius.

Bet iszguldymo budas... toks, kokio mes sziadien bijomės sapne pamatyti. Pats garbingas autorius, drauge su mumis, pripažįs, kad *lietuvisz kai* teip raszydavo tik tose palaimintose gadynėse, kada dar po Lietuvą meszkas vadzioda-vo.

Ne, negalima pritarti tokiam atlikimui darbo, kaip sziamė, teip ir daugelyj kitų atsitikimų. Jug jeigu kas isz mūsų parasztyų teip svetimoje kalboje, kaip mes papratę raszyti lietuviszakai, tai, be juokė, atimtu nuo tokių mokslo atestatus ir lieptų isz naujo pereiti pirmutinį gramatikos mokslą. Nesmagu, bet tiesa.

— *Parinktos Lietuviškos dainos, pagal Antaną Juškevičį. Tiltė. 1901 m. Kaštu autoriaus (?). Pusb. 46.*

Kodėl tos dainos pavadinotos „parinktomis“ (nes jų skaitliuje yra ir visai menkų), kodėl *Juškevyčius* paverstas į *Juškevičį* ir kodėl toje knygu teje nė savotiszkoji, nė Juszkevyčiaus, nė abelnai priimta „literatishkoji“ raszyba, — sunku įspėti. Knygutėje patilpo 50 dainelių. Vinjetka ant pryszakinio lapo visai netikus.

Scrantonio lietuviams.

Kas nori pasimokint angliszakai skaityt, raszyt, aritmetikos, gali turėti už dyką Public School ant Providence.

Mokslas prasidės 11 dieną szio mėn. vakaaais. Prireikėjus platesnių žinių, atsilankykite pas Joną Alenską, Chappallo sztore 1910 N. Main Ave. Scranton, Pa.

J. G. Alenskas.

Teatras.

Baltimore, Md. Manhattan svetainėje po N 1012 E. Baltimor str., Lietuviszka Teatraliszka Draugystė perstatys 28 Lapriczio komediją trijose veikmėse po vardu „Amerika pirtyje“. Kiekvienam tarpaktyje bus lietuviszkos tautiszkos dainos. Po teatro bus balius. Tikietas 50c. ir 25c. Drabužių pasidėjimas už dyką. Už praszom visus lietuvius ir lietuvaiteis atsilankyti, nes bus puikus perstatymas, tikros lietuviszkos scenos, drabuziai ir puiki muzika. *Komitetas.*

11 Metinis Balius!

Draugystės szv. Antano, bus laikomas seredoje, 27 lapkriczio, svetainėje Pennsylvania, po N. 733 Christian str. Philadelphia, Pa., prasidės vakare, 8 val., ir trauksis iki 5 val. ryto, nes ant rytojaus ketverge pripuola Thanks giving Day. Dėlto užpraszome visus lietuvius ir lietuvaiteis ant to gražaus pasilinksminimo.

Visos draugystės yra užkviečiamos in corpore.

Komitetas.

NASHUA, N. H. St. Kazimiero laikys Balių subatoje, 9 dieną Lapkriczio 1901 m. salėje Franklin Opera House. Prasidės 6 val. vakare ir tęsis iki 12 nakties. Grajys puiki lietuviszka muzika. Mes, lietuvių jaunimas užkviečiami mergeles ir visus lietuvius isz visos apielinkės susirinkti ant mūsų balius, kur visi bus meilingai priimti.

Vyrams įženga 35c. moterims dykai. *Komitetas.*

Didelis Balius!

Draugystės Szv. Juozapo bus laikomas Seredoje 27 d. Lapkriczio 1901 m. svetainėje Armory Hall, Pittston, Pa.

Prasidės ant 7 vakare ir tęsis iki ank-tybo ryto. Visi lietuviai ir lietuvaiteis be skirtumo yra užkviečiami ant to puikaus pasilinksminimo.

Komitetas.

Įeiga

25c.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo giminaitį, Alizą Brasziszki, paeinantį isz miestelio Meszknezių, Sziaulijų pav.; pirmiaus gyveno Allentown. Pa., o dabar nežinia kur. Jis pats, ar kas kitas teiks isz atsiszaukti ant szito adresu:

Wm. Kampis,

Box 555

Bellows Falls, Vermont.

Naujausios knygos.

Smertis. Daktaro pasakojimas. Paraszė Szventmikis. Puslapių 32. Daugumas ras toje knygoje, ko nesitikejo. Prekė 10 c.

Dvasiszki apdumojimai arba meditacijos. Kas mėgsta dvasiszkus skaitymus — turės ką pasiskaityt ant ilgo laiko, laksztų 57l. Prekė 85 c.

Pasikalbėjimai apie dangų ir žemę. Naudingas ir akyvas skaitymas. Knygutė tinka siųst ir į tėvynę per cenzurą, 1 usl 81, prekė 20c

Lietuviszka Gramatika, raszytojams ir skaitytojams vadovėlis. 40c.

Lietuviszka Krestomatija, paraszyta p. E. Volterio. 1,40

Juszkos žodynas 2,00

Geologija, (su paveikslais) paraszyta A. Geikie 30c.

Isz kur atsirado mūsų naminiai gyvuliai ir auginami augmenys? 20c.

Kaip gyvena augmenys (su paveikslais) 35c.

Biologija arba mokslas apie gyvus daigtus (su paveikslais) 40c.

Mūsų dielės (szundaktariai, szundvokaciai, svetimtaucziai, ponai, kariauna ir kunigai) 10c.

Pasidavimas ir pelnas (kaip vienas lietuvis isz Did. Lietuvos parsidavė vokiecziams, kurie jį paskui iszvarė isz savo szalies) 10c.

Baudžiava Lietuvoje 15c.

Balsas Darbininkų 15c.

Parsiduoda lotai ant pigių iszlygų, South Wilkes-Barre, prekė nuo 200 iki 800 mokant po \$500 ant mėn., dasiziuokit pas J. J. Pauksztį.

A worthy successor. „Something New Under The Sun.“

All Doctors have tried to cure CATARRH by the use of powders, acid gases, inhalers and drugs in past form. Their powders dry up the mucous membranes causing them to crack open and bleed. The powerful acids used in the inhalers have entirely eaten away the same membranes that their makers have aimed to cure, while pastes and ointments cannot reach the disease. An old and experienced practitioner who has for many years made a close study and specialty of the treatment of CATARRH, has at last perfected a Treatment which when faithfully used, not only relieves at once, but permanently cures CATARRH, by removing the cause, stopping the discharges, and curing all inflammation. It is the only remedy known to science that actually reaches the affected parts. This wonderful remedy is known as „SNUFFLES the GUARANTEED CATARRH CURE“ and is sold at the extremely low price of one dollar, each package containing internal and external medicine sufficient for a full month's treatment and everything necessary to its perfect use.

„SNUFFLES“ is the only perfect CATARRH CURE ever made and is now recognized as the only safe and positive cure for that annoying and disgusting disease. It cures all inflammation quickly and permanently and is also wonderfully quick to relieve HAY FEVER or COLD IN THE HEAD.

CATARRH when neglected often leads to CONSUMPTION—„SNUFFLES“ will save you if you use it at once. It is no ordinary remedy, but a complete treatment which is positively guaranteed to cure CATARRH in any form or stage if used according to the directions which accompany each package. Don't delay but send for it at once, and write full particulars as to your condition, and you will receive special advice from the discoverer of this wonderful remedy regarding your case. Without cost to you beyond the regular price of „SNUFFLES“ the „GUARANTEED CATARRH CURE.“ Sent prepaid to any address in the United States or Canada on receipt of one dollar. Address Dept B 204 EDWIN B. GILES & COMPANY, 2330 and 2332 Market Street. Philadelphia.

Krautuve Forniczin.

Czlonai gauste pigiausiai visokius naminius rakandus, kaip tai lovas, komodas, krees ir t. t. Kiekvienas syki pas mus pirkes, ateina ir kita syki Susikalbėti galima visaip.

A. FAINBERG.

56 E. Main str. PLYMOUTH, PA.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS

Kaz. Miliszauskas

256 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa. Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujausia madą, duoda drutą ir gerą materiją ir už pigę prekę.

Teiposgi senus ant naujų perdirba. Visi pas savo Tautietį.

Naujas Saliunas.

Sugrįžęs isz Pilipinų užsidejau naują saliuną, kur galima iszsigert skanių gėrymų ir parukyt puikių cigaryų. Mateuzas Vosylius

110 South Ganesity str.

Waukegan, Ill.

BRAVORAS.

(CITY BREWERY CO.)

Kuriame isdirba skaniausią, geriausią ir sveikiausią ALŲ ELIŲ ir PORTERŲ

Po No 600 iki 612 Pearl str.

ELIZABETH N. J

PETER BREIDT

Locninjkas.

Temykite motinos.

Po 25 metų tyrinėjimo ir praktikojo szipitolėse ir szejmynose. Asz persiliudijau koku budu gelbėti publika. Asz turėjau tukstanczius persiliudijimų, kaip baudavonė mano naujo budo gydymo kroniszkių ligų, ir specialiszka moterių ir vaikų. Nėra szitoje szalije ir svetimose szaliese, kurs virszytų mano budo gydymo. Galite apsznekėti savo locnoje kalboje arba apraszyti norus ar reikalavimus. Pribuk asabiszka jei nemoki rasztyti savo kalboje, jei galima akzaminas dovanai. Idėk už 2c. markę dėl utsakymo.

M. E. JACKSON, M. D.

P. O. Box 492

Office 246 Indiana Ave.
HAMMOND, IND.

HOTELIS arba geriausia

užeiga dėl darbininkų ar sziaip žmonių. Kurie norite szį bei tą daziuoti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti vyno ir visokių arieklių, ar cigarelių skanų užirukyti, ateikite pas:

Antaną Kalinaucką

18 N. Hancock st. WILKES-BARRE

Kosulys

yra pradžia daugelio pavojingų ligų. Jis yra pradžia dziovos pasprastai, kaip ji isivagia į žmogau vidurius

SEVEROS BALSAMAS DEL PLAUCZIU

Jeigu vartojamas laiku, praszalna visas plauczių negales. Jis yra labai pasekmingas nuo visokių kosulio, suvienyto ar ne su isisenėjusiu gerklės uždegimu Bronchitis, Croup, Pneumonia, Pleurisy, La Grippe.

SEVEROS

St. Gothardo Aliejus,

geriausia gyduolė nuo nusidėginimo, sutinimo, reumatizmo ir t. t. Vieš pagria jo vertybe. Prekė 50 ct.

W. F. SEVERA

MANUFACTURING PHARMACIST.
CEDAR RAPIDS, IOWA.

Severos gydūlės yra gaunamos pas A. Groblevski, 111 Main st. Plymouth, Pa.

Žmiejecznik'as.

Jeigu nori, idant aplaikitume ver-
tę tavo piningų ir palengvinimą ant:
Romatizmo,

Skasma Galvos,

Skasma strėnu,

Skasma kaulų,

Skasma sprando,

Ir Traukulio

Tai nuelkie in sztorą, pas savo tautietį ir pareikla
lank ZMIJEZCNIKO kuris yra padirbtas aptie-
koje dėdės Groblevskio Plymouth'e, Pa. Paleng-
vins tau kožname karte.

Jeigu sergi ant:

Vidurių, Kepenų,
arba Kraujo.

Gerks EGIUTERRO No 1. prigelbės kožname
karte. Duoda paranką iszgydymo drugio, prie-
puolio ir gripo.

**JAIGU NORI GAUTIE TIKROS
TRAJANKOS**

Tai praszykie fosos ką Aptiekorins Groblevskis
sudara. Yra tai sudirba lez virokų angali ir
szakniū lez devynių dalykų sudėtos lez 37. (kaip
tai sako syk po 27, ant svieto geresnės Trajankos
nesiranda)

Aptiekorins Dėdė Groblevskis jau dėl ko-
žo žinomas, yra vienas garsingiausių Aptieko-
rium tarp mūsų tautos czional Amerikoje. Tel-
po gi yra dėl kožo žinoma, jog vienas geras ap-
tiekorins žino ir zenklina dangian kaip 10 dakta-
rų, nežina pagelbėti susirgusios žmogijos. Dėlto-
gi jeigu kada jus Dievas teiktusi dalytetė kokia
liga, tai tuojaus nusiduokite ant rodos pas jį.

Adresas:

ALBERT G. GROBLEWSKI

111 Main st. arba Box 1109

PLYMOUTH, PA.

**HOTELIS
W. SUCKAUS**

Galima gaut pas jį visokios
arielkos, vyno, skanaus aluczio,
kvepenzių cigarų.

Teiposgi užlaiko dėl pake-
levingų ir szejp žmonių nak-
vynę ir valgius inlaiką, teipogi
užkandį kožname laike.

Fanai dėl atvesimo laike va-
saros karszezio. Intaisymai
ko puikiausi.

Nepamirszkite atsilankyti o
busite užganėdinti visame.

Vincas Suckus

98 Northampton Street

WILKES-BARRE, PA.

50 YEARS' EXPERIENCE

PATENTS

TRADE MARKS
DESIGNS
COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.

MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St. Washington, D. C.

NOTSKALTYKAI

Kapitalistai sako: kad ką darbininkai užmano ir voikia, tai tas yra niekai.

Mus darbininkų knopelė mardyama jog musz sunkiai uždirbti pinigai tenka pavieniams kar-oziamininkams. Tai gi, uždejojame darbininkiszka karoziamą, kur lieuvariai po sunkaus darbo galės susiprinti savo spēkas.

Keleiviai prbuve isz kity vietų gaus pas mus meilingą priėmimą ir prietalsizką rodą.

Lietuviu Prekybos SALONAS.
785 Bank str. WATERBURY, CONN.

**ZINGEIDU IR AKYVA
DĖL SVIETO.**

OFICE 256 Grand str.
& 313 Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y.

Tikrai vlenatinė gydykla ant už-
želdinimo plaukų ant praplikusių
galvų, teipgi į trumpą laiką sulaiiko
plaukų slinkimą.

Geriansia dantų gyduole: musų gy-
duole nustabdo Dantų skaudėjimą į
keles minutes. Mes savo gyduoles
gvarantavojam. Prekė tik 20c. Imant
6 bonkutes \$1.00. Siuncziam pacztu
ir į svetimas szalis. Budas kaip jas
vartoti yra parodytas keliose kalbose.
Norint gauti visą rodą su informaci-
je per laiszka adresavokit sziteip:
The J. M. BRUNDZA CO. Chemists
Box 2361. New York. U. S. A.

Boston Shoe Store
26 E. Main st. PLYMOUTH, PA.

Mes katik gavome szviezių pavasarinių czeve
rykų vyriszkių, moteriszkių ir vaikų, viel yra Juni
jos darbo, pardudame už visai pigę prekę. Tel
poz-gi czeverykus dtrbame ir ant apetelevimo.
Ateik ir pamėgi k, o busi užgarėdintas.

VIDURINIAI SKAUDEJIMAI.

Ar yra jusų viduriai skaudami? Ar turite galvos ir kepenų skau-
dėjimą, smirdantį atsikvėpimą ir
vėją pilvę? Ar yra jusų apetitas
blogas? Ar nejaucziate sykiaias
teip juog gyvenimas nėra mielas?
Saugokitės, nes szitie symptomai
zenklina blogus vidurius. Ką jus
nuo to darote? Ar laukiate kol
patys isz savęs pasitaisys? Szitas
meginimas yra blogas, nes užpa-
vietrijimas ne yra juokai. Ar var-
tojate pavojingų arba ne kuriuos
isz tų garsinamų patentavų vaistų?
Pamaisykite patys! Kaip gali kas
užrasztyti jums lekarstas nematęs
jusų. Prietam daugelis garsinamų
gyduolių yra padarytos ypatų kur-
rios vargiai ką žino apie tą lygą
kurią sako iszgydyse.

Kas jums yra reikalinga tai gero
daktaro rodos; tokio daktaro kur-
is specialiszka vidurinių ligų gy-
dymu užsima. Tokiu vienatiniai
yra **DAKTARAS LEONARD
LANDES** ir jo OFFICE 134 E. 24
Str. NEW YORK N. Y., yra kas-
dien matomas iszgydymas yvni-
riausių vidurinių ligų.
Jo gydymas yra locnas iszradymas
ir nė vienam nevalia imitavoti. Yra
tai greitas ir tikras gydymas. Jei
užtat sergate kokia liga, galite eiti
pas jį su tikra vilzezia jog jis jus isz-
gydys. Viena ypata kurią **DAK-
TARAS LANDES** neseniai gydė-
raszo sziteip:

„Ant rytojaus po atsilankimo
pas jumi, tas bausis skaudėjimas,
kuris manę kankino per szeszi
mėnesius visiszka prasiszalino ir
kasdien mano apetitas liko geres-
nis teip juog trumpame laike ga-
lėjau valgyti valgius katrie pirma
butų man pridarę daug skaudėji-
mo Dabar mano viduriai yra vi-
siszka sveiki, dabar asz esmiu
linksmas kaip niekad nebuva. Ju-
sų gydymas man per savo greitu-
mą labai patiko”. Atsiszaukite
szendien pas **DAKTARĄ LAN-
DES** o rytoj jusite geriaus ir ko-
ną sekanczią dieną jusite leng-
viaus, kol visi organai bus geriau-
siam stovije; gislos pilnos kraujo,
jusų veidas pilnas sveikatos. At-
siszaukite dabar. Jei negalite a-
teiti, raszykite savo kalboje. Jo
roda yra už dyką kožnam ir vi-
siems. Raszykite arba ateikite.

**Joe Harrio
HOTELIS**
103 E. Main ir kampo Eno str.
Szaltas alus, skani arielka, cigaras pirmos klases
Teipo gi užkandziai dovanai kas vakaras.
Jonas Drapiwskis Bartenderis.

